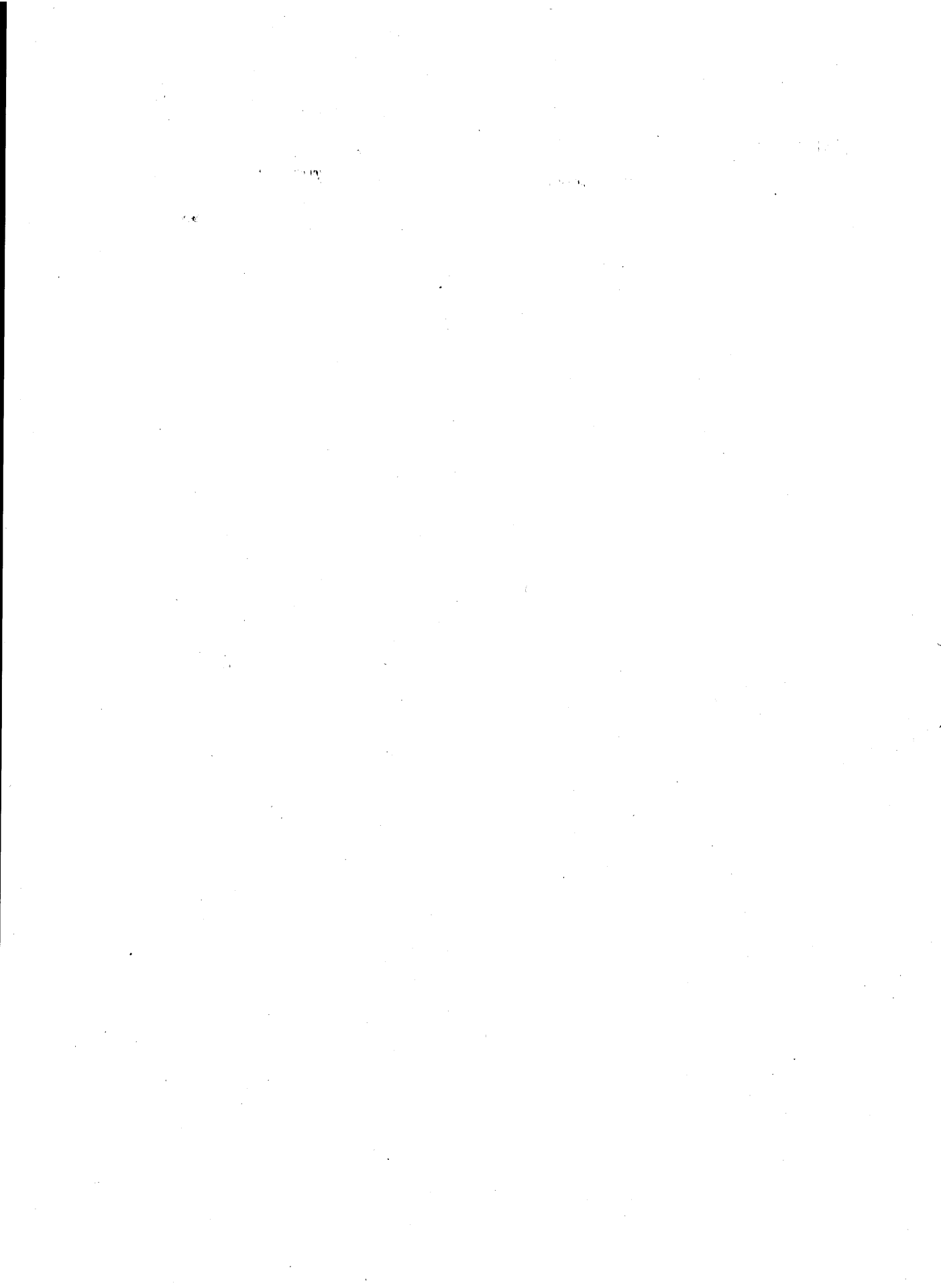

S. Sayısı : 89

1945 yılı

**Vakıflar G. M. Yedi aylık
bütçesi**

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık Bütçe Kanunu tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/397)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-320 6/454

28 . II . 1945

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Vakıflar Umum Müdürlüğüne ait 1 Haziran 1945 den 31 Aralık 1945 e kadar olan yedi aylık süre için hazırlanıp Bakanlar Kurulunca 8 . II . 1945 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Bütçe Kanunu tasarısı gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Başbakan

Ş. Saracoğlu

Gerekçe umumî izahat

Bütçe:

Vakıflar Umum Müdürlüğünün, (4968) sayılı kanunun geçici birinci maddesine göre 1 Haziran 1945 den 31 Aralık 1945 e kadar olan süre için (7) aylık yapılan Bütçe Kanun tasarısı sunulmuştur.

Diğer seneler bütçelerinde olduğu gibi bu yedi aylık bütçe tasarısının da 1941 - 1943 malî yılı keşin hesaplarıyla tesbit edilmiş bulunan üç senelik vardatın vasatisine, bütçenin tanzimi sırasında muhasipliklerden alınmış olan hesaplarla anlaşılmiş bulunan 1944 malî yılının (7) aylık tahsilâtına, tahakkuk etmiş ve edecek olan varidattan yuku muhtemel görülen tahsilâta ve bunların seyirlerine istinat ettirilmek suretiyle tanzim kılınmış olduğundan doğrudan doğruya nakitle karşılaştırılmış bir vaziyet demektir. Muhammenatı geçmiş yıllara devredilecek 200 000 lira varidat fazlasıyla birlikte 2 519 000 lira tesbit edilmiştir. Buna karşı hizmetlere ait tahsisat 2 518 998 lira bulunmuştur. Tetkikinden anlaşılacağı üzere yeni yıl bütçesinin gelir ve masrafları arasında muvazene temin kılınmış olduğundan fazla veya noksan gibi bir hal mevcut değildir.

Âbide tamirleri

Atalarımızın kıymetli yadigarları ve millî ruh ve duygularımızın görünen eşsiz eserlerini belirten âbidelerin onarılması ve bunların sevilerek korunup kayırılması fikir ve inancının yapılması hususlarına Umum Müdürlük senelerdenberi vazifelerinin başında yer vermiştir.

Asırların çeşitli tesirleriyle yıpranmış ve gelirleri azalmış olduğundan bütçeye düzgünlük verilmesi yolunda yürünmüş ve bütçedeki arıklık ve düşkünlüğe göre büyük ölçüde sayılabilecek kadar âbidelerimiz için tahsisat konulmasına çalışılmıştır.

1936 dan 1944 yılına kadar dokuz sene içinde âbide ve cami tamiri için bütçeye konulmuş ve istikraz suretiyle elde edilmiş olan para yekûnu 2 521 583 liradır. Bunun 1 543 022 lirası rastorasyon kaidelerine dikkat edilerek âbidatın temelli tamirlerine, 978 561 lirası da âbidatın ufak tamirleriyle

başka hayatın onarılmasına sarfedilmiştir. (47) âbidenin tamiri ikmal edilmiş ve (37) âbide de kısmen onarılmıştır.

Âbidelerimizin Cumhuriyetten evvelki yüzüstü bırakılmış halleri, eski eser tamirinin ehemmiyeti gözönüne getirilirse yapılan işin küçüksenemeyeceği meydanda olmakla beraber yurdun her tarafına serpilmiş, türlü türlü âfetlerle bitkin ve harap duruma gelmiş yüzlerce âbideyi kurtarmanın da Vakıflar bütçesinin takati ve hattâ ödevi dışında görülmesine imkân yoktur. Bunun içindir ki yüksek Bütçe Encümeni daha 1940 yılı bütçe müzakeresinde kaleme aldığı:

(Ümum müdürlük; âbidatın tamirini, en mühimlerini başa almak üzere, esaslı bir programa bağlayarak seksenden fazla âbidatın tamirine başlamış bulunmaktadır. Geçen yıl, iki kanunla almış olduğu salâhiyete istinaden vakıf paralardan yapmış olduğu istikrazlarla devam etmekte bulunan bu tamir işinden bir kısmının ikmal edildiği ve diğerlerinin de bitirilmesine çalışıldığı ve bu suretle Türklüğün mefahirinden olan büyük eserlerinin harabiden korunmasının temin edildiği öğrenilmiştir. Ancak memleketin her noktasında daha binlerce ecdat eserinin canlı olarak muhafazasını temin edecek böyle bir gayret ve hizmete ihtiyaç bulunduğu ve fakat malî imkânsızlık yüzünden bu işlerin hepsine yetişilemediği ve bütçeye konan tahsisatla en müstacel olan tamirata yapmakta olduğu ve bilhassa zelzele mıntakasındaki çok kıymetli eslâf eserlerinden kalanlarını muhafaza maksadiyle bazı tedbirler ittihaz edildiği anlaşılmış ve Vakıflar Bütçesiyle bu işlerin kâmil bir şekilde başarılmıyacağı da müşahede edilmiştir. Ehemmiyetli işin Devletçe de düşünülerek malî imkânlar aranmasını ve lâzımgelen yardımlar yapılmasına temenniye şayan bulan Encümen, böylece bir taraftan eski eserleri kazılar yapılarak yer altından çıkarmaya çalışırken kıymetli Türk eski eserlerinin toprağa gömülmesine meydan verilmeyeceğine emniyetinin berkemal olduğunu mazbataya kayıt ve işareti münasip görülmüştür.) Örnekli ve 94 numaralı mazbatasında tutulacak aydın yolu göstermiştir. Yüksek Encümen bu kararını 1943, 1944 malî yıllarında aynı anlamda tekrarlamış ve konu geçen yılki Büyük Millet Meclisi toplantısında uzunca konuşulduktan sonra Sayın «Başvekilimiz» beyanatta bulunan milletvekilleriyle bir görüş ve düşünüşte olduğunu ve bir âbideler divanı olan memleketimizde bunların ince bir hesaptan geçirilerek, tasnif ve tesbit edilerek gelecek sene daha az kusurlu olarak Kurultay huzuruna çıkmaya çalışılacağını söylemişlerdi. İşte arzedilen hayırlı durumun neticesi olarak 1945 bütçesi için âbidelerin tamir masrafına Maliyeden yedi aylık devre için üç yüz bin liralık bir yardım kabul buyrulmuştur.

Şu suretle beliren değerli ve ilgili direktifler karşısında derin sevinç ve minnet duyan Vakıflar idaresi yedi aylık bütçesine başkaca 300 bin lira koyarak âbideler tamir işi üzerinde yeniden bir program yapmıştır. Çünkü iş gerçekten geniş ve zorludur. Güçlük yalnız parasızlıktan çıkmıyor; kudretli ellere, iyi elemanlara, uygun malzemeye ve zamana ihtiyaç gösteriyor. Bu ve bunlara benzer zorluklar gözönüne alınarak:

1. — İleride zamanın vereceği müsaadeye uyularak iş tutumumuz genişletilmek üzere, şimdi, bu yıl konulan altı yüz bin liralık tahsisatın küçük tamirlerle ilgili masrafları önleyecek kadarının ayrıldıktan sonra kalacak kısmın ileri senelerde de aynı miktarda konulacağına göre programın gerçekleştirilmesi:

2. — Her biri hemen tamirine girişilmeği icabeden birinci sınıf âbidelerin içinden mimarlarımızca görülüp hakikata yakın bir hesaplama ile 10 922 243 lira olarak rakamlanabilen (222) tanesinin on senelik ilk programa konulması ve geri kalan (207) âbide ve cemiinde ikinci on senelik programa alınması; yolunda hareket edilmiştir.

Arzedilen tertip uyarınca 1945 bütçe yılı içinde tamir olunacak âbideler yirmi bir tanedir. Bunların on beşine yeniden başlanacaktır. Altı adedi tamirine geçen yıllarda başlanmış olanlardır.

Cami hademeleri aylıkları ve aynı yardım:

İmam ve müezzin gibi dinî vazife sahiplerinin çoğunun aylıkları aslından az tahsis edilmiştir.

Bunların kabiliyetlerine göre camideki vazifeleri dışında:

1. — Zamanın ilim kaynağı yerini tutan büyük cami medreselerinde şerefli kürsüleri olması,

2. — Sanat ve ticaret yapımaları,

3. — Mahalle ihtiyar heyetlerinde - şimdiki muhtarlar gibi - birtakım işlerden para almaları,

4. — Mesçit ve küçük camiler hademesinden bir haylının mahalle halkından çeşitli yardım görmeleri, . . gibi sebeplerle «vazife» adı taşıyan az para, geçimlerini o zaman karşılamaya yetiyor idi.

Pâra vaziyeti, sosyal hal ve şartların mühim değişiklikleri; karşılıksız mülhak hayratın mazbataya geçmesi bakım ve geçimi sarsmıştır. Cihan harbinin rolü ise pek bellidir. Sayısı 4620 olan hayrat hademesinin bu durumlarının gözden uzak tutulmadığı vazifeleri tahsisatının 1936 malî yılı bütçesinde 802 000 iken 1943 bütçesinde 970 000 liraya çıkarılmış olmasından anlaşılır.

1944 yılında kendi sanat ve ticaretleriyle uğraşanlara da tam istihkak verilmesinin kabulü suretiyle on dört bin liralık bir fazla tediye altına girmekle beraber her birinin ayrı ayrı ve kırınıtlı miktarda olan aylıkları on beş dereceli bir bareme bağlanmış ve bütçeye, son dayanım erkinde, elli bin katılmıştır ve bu suretle 1944 bütçesi tahsisatı 1 020 000 lirayı bulmuştur. 1945 bütçesine yirmi bin lira daha konulmuştur.

Kıracası: Hayrat hademesi geçim sıkıntısına Umum Müdürlükçe her fırsatta, takatin yettiği ölçüde ferahlık vermeğe çalışmaktadır.

Bu kanunda Hükümetimizin yardımına gelince:

Cihan harbinin her tarafta çıkardığı dayanılmıyacak üstünlükte geçim darlığı karşısında memur ve müstahdemler için 4599 sayılı kanun gereğince gösterilen derin şefkatin içine hayrat hademesinin de alınmış olması büyük değerdedir.

Hükümet Hazinesinden 1944 yılında aynı yardım ile müdürüğümüze ayrılan 900 bin liranın 833 400 lirasını hayrat hademesinin yardım karşılığı çekmektedir.

1945 yılı Maliye bütçesine de yedi aylık ayrı yardım için 525 000 lira konulduğundan bu para Hazededen yardım namıyla Umum Müdürlük varidat bütçesine, geçirilmiştir. Bunlarla birlikte (B) cetvelindeki muhammenat 3 344 000 ve (A) cetvelindeki muhassasat 3 343 998 liraya varmıştır.

Başka suretle teminine imkân görülemiyen aynı yardım karşılığının kabul buyurulması rica olunur.

Zeytinlikler:

Vakıf zeytinliklerin (3913) sayılı kanun gereğince teşkil kılınmış olan işletmeler devrinden evvel vakıflar idarelerince idare olunduğu sırada mahsul zamanında zeytin taneleri her sene ağaç üzerinde arttırmaya konarak çıkan müşterisine ihale edilir. Ve müşteri çıkmadığı veya müşteri tarafından noksan bedel verildiği takdirde toplanarak fabrikalarda yağa çevrildikten sonra satılmak üzere piyasaya arz olunurdu.

Esaslı ıslah ve tamire muhtaç olmakla beraber Ayvalık ve civarında vakfın birer fabrikası vardı. Aydın'da ise böyle bir fabrikanın dahi mevcut bulunmaması yüzünden bu havalideki zeytin tanelerinin arttırılmasına girenler tarafından az bir fiyat verilmiş olsa bile ekseri ahvalde mahsulü ziyaa uğratmaktan ise bizzarure müşterilere ağaç üzerinde ihale edilmek ciheti iltizam edilir ve yahut nadiren bu havalideki mahsulat yüksek fiyatlarla hariçten kiralanan fabrikalarda yağa çevrilirdi.

Sermaye ve fabrika sahipleri arttırma zamanları da aralarında birleşme kurarak mahsulün değerinden az bir fiyatla kapatılması ve zeytinlerin ağaçlardan silkilmesine dikkat gösterilmeyerek filiz ve dalların hasara uğraması ve ağaçların kuruması gibi haller vukua gelirdi.

İşletmenin tesis sebepleri:

Bu suretle idare edilen zeytinliklerden inkişaf beklenilmesine ve daha fazla hasılat elde edilmesine imkân görülemeyeceği, bunlara iyi bakıldığı ve yeni yeni fidanlar yetiştirilmek suretiyle zeytinliklerin teksir olunduğu takdirde âtiyi de sağlamak üzere terakkiye geniş bir yol açılmış bulunacağı ve birçok entrikalar karşısında zeytinler yok bahasına şunun ve bunun eline geçmekten ise hem memleketin iktisadiyatına, hem de hasılatın yükseltilmesine yardım edilmiş olacağı kanaat ve düşüncesiyle mütedavil sermaye ile biri Edremit körfezi havzasındaki vakıf zeytinliklere ait olmak üzere Ayvalık, diğeri vilâyet hududu dâhilinde bulunan zeytinliklere ait olmak üzere de Aydın'da birer Zeytinlik İşletmesi kurulmuş ve böylece Devletçe görülen işletme prensiplerine uyulmuştur.

Ayvalık işletmesi 1937, Aydın işletmesi 1942 malî yıllarından itibaren işletmeye geçmiştir. Ayvalık'ın sermayesi 250 000, Aydın'ın 100 000 liradır.

Mütehasıslarının tetkik ve mütalâalarına istinaden işletme müdürlüklerinden alınan hesap ve raporlara nazaran elde edilen malûmat şöylece hulâsa edilmiştir:

Ayvalık işletmesi:

Edremit körfezinin Küçükkuyu köyünden başlayarak Havran'da ve Havran'dan başlayarak Bergama'da nihayet bulan mazbut vakıf ağaçlarının bugünkü adedi 136 556, mülhak vakıflara ait zeytin ağaçlarının adedi de 31 801 dir.

İki senelik tecrübe devresi geçirdikten sonra ziraat kadrosu ile çalışma programlarını tamamlamış ve müstakbel mesaisini kolaylaştıracak işler görmüştür.

Ayvalık ve Havran'daki köhne yağ fabrikalarını bir çok para ve emek sarfiyle ıslah ve tamir etmiş ve başkaca âlât ve edevat alarak bugünkü ihtiyaçları karşılayacak bir surette yenileştirilmiştir.

1944 malî yılı bilânçosuna nazaran başkaca 56 996 lira kıymetinde yeni demirbaş edinmiştir.

Evvelce bütün körfez mmtakası bir fen memurunun idaresinde iken işletmece beş kısma ayrılarak her kısma birer fen memuru ve bunların üzerine bir şef konulmuş olmakla beraber idarci umumiyeye de hepsinin başına bir mütehasıs geçirilerek işe rasyonel bir durum verilmiştir. Bu işlerin öz ve azı şöylece sayılabilir:

Zirai çalışmaları:

- A) Mevcut zeytinliklerin imar ve ihyası;
- B) Boş arazide yeni zeytin ağaçları yetiştirilmesi;
- C) Var ve yok senelerin hemen hemen ortadan kaldırılması;
- Ç) Mahsul nispetinin âzami nispete çıkarılması;
- D) İhtiyar ağaçların gençleştirilmesi;

İstihsal sahasındaki çalışmaları:

- E) Fabrikalar tesisatının ıslahı;
- F) Fabrikaların istihsal tekniğine uygun bir surette tanzimi;
- G) Zeytinden tabii vasıflarını muhafaza etmiş yağ elde edilmesi;
- H) Yüksek kalitede fazla miktarda yağ alınması;
- İ) İstihsal masraflarının asgariye indirilmesi.

1940 - 1941 senelerinde geniş bir programla sürme, budama, orman temizleme ve gübreleme işlerine başlamış ve 1943 senesine kadar aynı faaliyet ve ihya programının tatbikına devam etmiştir. Yeşil gübre yetiştirmiş ve kullanmıştır. Soya fasulyesi ziraatine itina göstermiş ve İstanbul'daki cami ve vakıf binaların dam ve bodrumlarında yıllardanberi toplanmış güvercin gübrelerinden 96 bin kilo gibi mühim miktar getirterek kullanmıştır.

Ayvalık işletmesinin faaliyetini belirtmiş olmak üzere 1930 - 1936 ile 1937 - 1943 yılları muameleleri neticelerine ait grafikler bilece takdim olunmuştur.

Rakamlarda şöylece sıralanarak hülâsa ve mukayese edilebilir:

Vakıflar idaresi zamanı		İşletme idareleri zamanı	
Çuval adedi	Senesi	Çuval adedi	Senesi
5 580	1930	29 348	1937
5 327	1931	26 947	1938
29 569	1932	27 626	1939
7 840	1933	35 083	1940
21 507	1934	33 435	1941
10 485	1935	41 055	1942
16 118	1936	15 291	1943
<u>96 376</u>		<u>208 785</u>	

Zeytin dikmeleri

Aded	Senesi
1 066	1937
1 648	1938
336	1939
2 274	1940
1 746	1941
1 619	1942
1 371	1943
<u>10 060</u>	<u>Yekûn</u>

100 kilo zeytin tanesinden alınan randıman nispeti :

Yüzde	Senesi
17,09	1937
17,88	1938
17,88	1939
20,86	1940
23,50	1941
25,40	1942
23,60	1943

(1943 yılı zeytinlikler için fena geçmiştir. Hayli ağaç kurumuş ve yağlar da aşağı kalitede alınmıştır.)

İstihsalâtın keyfiyet bakımından nispetleri:

Sabunluk yağ	Yemeklik yağ	Senesi
%	%	
59,25	36,60	1940
28,87	68,33	1941
20,70	77,57	1942
58,22	39,70	1943

(1943 yılı zeytinler için uygun düşmemiş ve halk zeytinlikleri daha ziyade zarar görmüştür.)

Yemelik yağların 3 senelik keyfiyet bakımından tasnifi:

Ekstra ekstra %	Ekstra %	Sıra yemelik %	Senesi
15,72	11,66	72,62	1940
37,90	50,10	11,96	1941
47,76	38,20	14,04	1942

İşletmeden evvel ve işletme zamanındaki kadro durumu:

Kadrolar:

Vakıflar İdaresi zamanına ait ziraat kadrosu:

Lira	K.	Senesi
9 386		1930—1931
5 340		1932
5 228	27	1933
5 740		1934
5 740		1935
5 740		1936
37 174	28	

İşletme zamanına ait ziraat kadrosu:

Lira	K.	Senesi
6 283	27	1937—1938
8 790	20	1939
8 700		1940
11 875	79	1941
12 485		1942
35 683	26	1943
83 817	52	

İmar masrafları:

Vakıflar İdaresi zamanına ait imar masrafları:

Lira	K.	Senesi
15 593	27	1930 - 1931
14 294	89	1932
9 447	72	1933
8 809	95	1934
14 599	59	1935
10 867	96	1936
72 613	68	

İşletme zamanında yapılan imar masrafları

Lira	K.	Senesi
24 586		1937 - 1938
25 736	90	1939
39 210		1940
96 524	45	1941
101 560	80	1942
167 357	26	1943
454 975	41	

Zeytin mahsulü:

Vakıflar İdaresi zamanına ait mahsul miktarı

Kilo	Çuval	Senesi
502.200	5 580	1930
479 430	5 327	1931
2 661 210	29 569	1932
703 600	7 840	1933
1 935 630	21 507	1934
939 150	10 435	1935
1 590 620	16 118	1936
8 811 840	96 376	

İşletme zamanına ait mahsul miktarı

Kilo	Çuval	Senesi
2 148 016	29 348	1937
2 479 124	26 947	1938
2 541 592	27 626	1939
3 149 044	35 083	1940
2 829 943	33 435	1941
3 749 284	41 055	1942
1 376 190	15 291	1943
18 273 193	208 785	

Senelik masraflar:

Vakıflar idaresi zamanına ait masarifat miktarı

Lira	K.	Senesi
21 989	92	1930 - 1931
28 940		1932
11 342	71	1933
14 966	55	1934
22 730	97	1935
43 646	62	1936
143 616	77	

İşletme zamanına ait masarifat miktarı

Lira	K.	Senesi
156 034	50	1937 - 1938
121 657	66	1939
298 095	70	1940
529 105	87	1941
944 157	43	1942
1 238 694	66	1943
3 287 745	82	

Senelik hasılat:

Vakıflar idaresi zamanına ait hasılat miktarı

Lira	K.	Senesi
128 599	61	1930 - 1931
54 384	52	1932
30 680	40	1933
55 639		1934
58 875		1935
138 641	06	1936
466 819	59	

İşletme zamanına ait hasılat miktarı

Lira	K.	Senesi
321 416	97	1937 - 1938
402 125	33	1939
384 846	32	1940
684 984	07	1941
1 270 025	76	1942
1 288 095	44	1943
4 351 511	89	

Hasılat bakiyesi:

Vakıflar idaresi zamanına ait hasılat bakiyesi

Lira	K.	Senesi
106 609		1930 - 1931
25 444		1932
19 337		1933
70 672		1934
36 144		1935
94 996		1936
353 207		

İşletme zamanına ait hasılat bakiyesi

Lira	K.	Senesi
192 112	03	1937 - 1938
258 972	69	1939
70 931	51	1940
131 003	55	1941
286 508	88	1942
29 338	82	1943
968 867	48	

İşletme zamanında tahakkuk eden kazanç vergisi, kira bedelleri, sermaye faizi, amortisman ve ihtiyat akçesi:

Kira miktarı		Kazanç vergisi		Sermaye faizi		Amortisman		İhtiyat akçesi		Senesi
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	
		158	70	4 545	97	563	49	10 298	84	1937 - 1938
		41 679	97	3 751	10	421	96	12 602	99	1939
103 447	34	33 176	16	7 247	66	636	43	7 953	12	1940
101 467	84	59 756	80	9 150	32	636	43	15 087	90	1941
108 898		187 284	55	11 478	85	636	43	27 244	17	1942
303 038	75	16 206	30	12 908	31	5 609	60	1 544	15	1943
616 851	93	338 262	48	49 082	01	8 504	34	74 727	17	

Yukarıya dercedilen hesapların tetkikından anlaşılacağı üzere Vakıflar idaresinin 1930 senesinden 1936 senesine kadar 353 207 lira 80 kuruş kârına karşı işletme idaresi 1937 senesinden 1943 senesine kadar hülâsatan:

Lira	K.	
968 867	48	Hasılat bakıyesi
616 851	93	Mülhak ve mazbut vakıfların zeytinlik kiralari
388 262	48	Kazanç vergisi
49 082	01	Sermaye faizi
8 504	34	Amortisman
74 727	17	İhtiyat akçesi gibi ceman 2 106 095 lira 41 kuruş bir kâr temin etmiş oluyor demektir.
2 106 095	41	

Bu işletmenin Ankara'da açtığı mağazasında Hükümetin koyduğu نرخ üzerinden (istisnai bir vaziyette) zeytinyağı satışının da halka hizmet ve piyasada öncülük yolu görülebilir.

Aydın İşletmesi:

Bu yeni bir teşkil olup işletmesi gibi aynı gaye ve hedeflere doğru yürümekte, faaliyetinden iyi neticeler alınmaktadır. Aydın Vilâyet mmtakasında vakfın 103 686 adedi mazbut 33 837 si mülhak zeytin ağacı vardır ki, böyle bir servetin işletilmesi lüzunu kadar tabii bir şey olamazdı.

Bu vilâyette halk elinde büyük mikyasta yetişmiş zeytin ağacı ve dağlarında ehlileştirilmeye yarayışlı sayısız miktarda delice varken yemeğe elverişli yağ çıkarılmaması, basit tâsirhanelerle ve yalnız sabunluk yağ elde etmekle kanaat edilmesi yurt hesabına bir boşluktu. Görüşümüzün ve sözlerimizin doğruyu tuttuğunu göstermiş olmak üzere Aydın valisinden şimdi gelen 8 . III . 1945 gün ve 61229 - 76/2101 sayılı tahrirat örneği iliştilmiştir. Nitekim memlekette; Ayvalık, Edremit, Havran, Gemlik diye mutfak yağları sayılabilmesine karşı Aydın yağı tanınmaktadır. İşte bu durumu gözönüne alan Aydın İşletmesi; Aydın kasabasına trenle bir çeyrek uzaklıkta Umurlu İstasyonunda satın aldığı eski sistem bir fabrikayı baştanbaşa fenni bir hale getirmiş ve bu sayede şimdi ekstra ekstra yağ istihsaline muvaffak olmuştur. 223 802 liraya malolan bu fabrikanın nümune tutulmasının Ziraat Vekâletinin İzmir mmtakası zeytinlik mütehasıssı Bay Nâzım tarafından fabrikacılara yayıldığı öğrenilmiştir ki, yapılan işler yerinde ve sosyal hizmet değerinde sayılsa gerektir.

Kısaca: Kurulan işletmelerin, ağaçların imar ve bakımı; mahsulün ve yağ alın nispetinin artırılması; fabrikasyonu ıslahı ile yağ kalitesinin iyileştirilmesi gibi bütün başarılar ilerisi için ferah vericidir.

Vakfa ait incirlikler ise yalnız Aydın havalisinde olup incir ağaçları, zeytin ağaçları kadar daya-

nıklı olmadığından bunların ihtiyarlıyan ve bozulanlarının yerine zeytin fidanı dikilerek zeytinlik haline getirilmesi üzerinde incelemeler yapılmaktadır.

Aydın Vakilliğinin 8 . II : 1945 gün ve 61220/76 - 2101 sayılı yazısı örneğidir

Zeytin evsafının bozukluğu ve fabrikalarda yıkama tesisi bulunmaması yüzünden halen Aydın piyasasından yemeklik zeytinyağı temininde müşkülât çekilmektedir.

Maliye memurlarına tevzi edilmek kayıtlı ve şartıyla Umurlu zeytinyağı fabrikasında istihsal olunan zeytinyağlarından 60 tenekenin bedeli mukabilinde Aydın Maliye memurları arttırma, biriktirme sandığı namına verilmesi hususunun Aydın Vakıf Zeytinlikler İşletme Müdürlüğüne tebliği ve neticeden malûmat itası rica olunur.

Ormanlar :

Vakıflar İdaresine ait ormanlardan 1942 senesi nihayetine kadar müvakkat keşif raporlarına göre ya arttırmaya konularak müteahhitlere ihale suretiyle veyahut köylülere mahalli rayice göre bir kesim almak suretiyle maktalar verilerek istifade edilmektedir.

Bu şekil :

1. — Müteahhitlerin araya girmesiyle idare kârının mahdud bir derecede kalmasına;
2. — Ormanların müteahhit ve köylüler tarafından teknik kaidelere riayet edilmeden kesim yapılması yüzünden esaslı tahribata mâruz bırakılmamasına;
3. — Müteahhit müteahhitlerin adamlarıyla köylüleri murakabe zorlukları dolayısıyla kaçakçılığın önüne geçilememesine ve bu suretle mahkemelere düşülmesine;

Sebebiyet verdiğinden Devlet ormanlarında olduğu gibi Vakıflar İdaresince de 3913 sayılı Mütedavil Sermaye Kanunu gereğince Karadere ormanı için Bolu'da ve İstiranca, Alemdağ, Şile'de Avcukoru ormanları bölümü içinde İstanbul'da birer işletme idaresi açılmıştır.

Bolu İşletmesi 1943 şubatında, İstanbul işletmesi 1943 mali yılı başında açılmış ve birincisine (40 000), ikincisine (60 000) lira sermaye ayrılabilmektedir.

A) Her ikisine ve hele sarımsıtı bölgesinde olan Bolu İşletmesine uzman, müdür, ormancı, şef, ticaret hesabını yürütebilecek tam kabiliyette işyarlar bulunabilmesi, ormanların kesim muntakalarının fen biçiminde ayrılması ve Orman Müdürlüğüne - Mühendislerin çoğunun askere alınması yüzünden - ancak birkaç yana gönderilebilen amele, man ekiplerinden faydalanabilmesi gibi çeşitli işler

B) Daha başlangıçta mevcudiyetlerine her halde ihtiyaç bulunan ormanlar için de nakliyat elverişli yollar açılması; mamulâtı koyacak depo ve yerler tedarik ve inşası, muhafızlar için barakalar yapılması gibi bütün zamanla ve para ile vücûde gelebilecek önemli ve gerekli hazırlıklar karşısında :

Vakıflar idaresince; İstanbul işletmesinin temelini kuran İstiranca ormanlarına 1940 senesinde, Bolu'daki Karadere ormanına ise daha üç yıl önce ve her ikisine de tahrip edilmiş halde el konulduğu düşünülürse işletmelere yeni doğmuş bir çocuk diye bakmak yerinde olur.

Herhangi teşebbüsten daha başlanrı başlanmazolgunluk, amaca ulaşma beklenemeyeceği, yalnız teşebbüsün iyi seçilerek gerekli yolunda güdülmesinin uygun sayılacağı ve konaklaya konaklaya belirecek tekâmülün yıldan yıla tesirini gösterecek gelirin üstün ölçülerde artacağı tabii görülmektedir.

Durum böyle iken; işletme kurulmazdan evvel Karadere ormanından 1940 senesinde 7 171, 35 lira sarfedilerek 2 085, 92 lira;

1941 senesinde 4 915, 81 lira sarfedilerek 1 471, 75 lira;

1942 senesinde 6 589, 24 lira sarfedilerek 8 928, 92 lira ve üç senelik (18 676, 40) lira masrafa mukabil (12 486,62) lira alınmıştır.

Görüldüğü ki bu üç sene zarfında elde edilen hasılat yapılan masrafları karşılayamamıştır. İşletme ise ilk faaliyet yılı içinde masrafları hariç kira ile beraber (66 380) lira varidat temin etmiştir.

İstranca ormanma gelince:

İşletmenin teşekkülünden evvel 1941 senesinde (138 680) kental odun satılmış ve (6 608) lira masraf yapılarak sâfi (13 795) lira varidat elde etmiş iken işletmenin ilk açılış faaliyet devresinde bu ormandan (143 736) kental odun istihsal olunarak ve bütün masraflar çıktıktan sonra kira bedeli ile birlikte 89 300 lira hasılat elde edilmiş ve başkaca amortisman, demirbaş ve ihtiyat akçası olmak üzere İstanbul işletmesi 25 029 lira, Bolu işletmesi 47 867 lira ayırmıştır.

1. — Orman kiralari ise Orman Umum Müdürlüğünden alınan formüllere istinat ettirilmek suretiyle normal olarak tahakkuk ettirilmiştir.

2. — Ormanlar işletmesinin teknik elemanların nezareti altında umumî ormancılık kültürüne dayanılarak işletilmekte ve aynı zamanda muhafaza keyfiyeti de bu mekanizma içerisinde yeter derecede kadrolarla sağlanmış bulunmaktadır.

3. — Bu şekilde işletilen vakıf ormanlarında oturan köylülerin çoğuna da kendilerini hoşnut edecek sayıda iş sahası temin edilmiştir.

Köylüleri kayırma düşüncesiyle gerek İstranca ve gerekse Alemdağ ve Avcıkoru vakıf ormanlarındaki kesim, imal ve nakil işleri tercihan köylülere ve bunlardan geri kısımları hariçten zuhur edecek taliplere verilmekte ve satışlarda bu usul takip olunmaktadır.

Nitekim 1943 hasılatından 100 000 kental kadar odunla 20 bin kental kadar kömür tercihan Kabakça, Sayalık, Alaton ve Şile köylülerine satılmış ve 150 bin kental kadar odunun kesme, kömür imali ve nakil işi köylüler çalıştırılmak kaydıyla Alaton ve Sayalık köyü muhtarlarına verilmiştir.

4. — İstanbul halkının ihtiyacı noktasından Mahrukat Ofisine de yardımlarda bulunulmuştur.

5. — Bolu'daki Karadere orman işletmesi tabii tekâmüle tâbi olarak her sene daha elverişli vaziyete girmekte ve bu sebeple bu yıl Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğüne 496 bin lira tutarında 35 bin adet travers verilmesi taahhüdüne girilmiş bulunmaktadır. İlk parti olarak 143 kusura bir lira alınmış ve işe başlanılarak hem işletmeye hem de Devletin münakale işlerine hizmet ve faide temin edilmiştir.

Su izahattan sözü geçen orman işletmelerinin yeni teşekkül etmiş bulunmalarına rağmen esaslı bir inkişaf gösterdiğini ve rasyonel bir işletme yolunda yürünmek suretiyle pek kısa bir zaman içinde iyi kazançlı neticeler verdiği ve gelecek yıllarda daha iyi sonuçlar elde edileceğini göstermektedir.

İşletme haricinde Kırklareli'ndeki Baltalık Kerpiçe - Longoz ve Giresun'da Koruluk Kırık Ormanı vardır. Bu ormanların mahsulâtının satışı mahalli vakıflar idaresince ihale suretiyle yapılmaktadır.

Kırık Ormanı'nın gümrük parçalarının sahile uzak ve sarp arazide olması, nakliyata elverişli yolları bulunmaması sebepleriyle daha başlangıçta ötekilerden fazla tesis masrafına lüzum gösterdiği ve orada da bir işletme kurularak düzenli program tatbik edilirse önemli faydalar sağlanacağı gözle görülmüşüne anlaşıldığı için işletmeler ana sermayesi artırılarak ve 3913 sayılı kanun hükümlerine uyularak ilerisi pek parlak görünen bu orman için birleşik işletme açılması iş tasarımızın önünde yer almaktadır. Öteki ormanlar hakkında düşünce de yukarıki inanca uyulmaktadır.

İstranca Ormanı içerisindeki köylülerin ekip biçtikleri arazinin kendilerine temlik olunabileceği tebliğ edilmiş ise de henüz müracaat etmediklerinden bu hususta idarece bir şey yapılamamıştır.

Köylülerin geçim ve zati ihtiyaçları için Orman Kanununun 18, 19, ve 20 nci maddeler ve tadilleri uyarınca odun ve kerestelik verilmesi hususuna gelince :

Bu ormanların idare ve işletilmesi için 3913 sayılı kanuna istinaden bir işletme idaresi kurulmuş olmasına ve 3116 sayılı kanunun 60 nci maddesinde Vakıf ormanlarında da hususi orman ahkâmının tatbik edileceği tasrih edilmesine ve bu yönden Vakıf ormanlarının Devlet ormanlarının mükellef olmadığı resim ve saire gibi vecibe ve mükellefiyetetâbi bulunmasına ve 67 nci maddesine göre düzenlenen amenajman plânlarında tesbit edilen tahammüllerin bu köyler hakkının adedine nazaran bu kanunun tahmil ettiği miktarı karşılamamasına binaen üçüncü fıkrada gösterildiği üzere kendilerine iş sahalari temin suretiyle faydalanmaları sağlanmaktadır.

Kısacası : İşletmeleri rasyonel bir şekilde ve fen icaplarına göre gitgide tekâmülleri yolunda çalışılmakta ve bunlardan ileride parlak neticeler beklenilmektedir.

Varidat bütçesi

Fasıl : 1 - Madde : 1 İcarei vahide : 815 000 lira

Umum Müdürlük gelir kaynaklarından başlıcasını teşkil eden bu varidatın getirmekte olduğu kira bedelleri bundan beş sene evveline ait miktarları muhafaza ederek artırılmamakta iken seneden seneye fazlalık arz etmekte olması, 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi uyarınca mevki-lerine ve temin etmekte oldukları menfaate görekalmaları gerekli görülmiyen bazı akarların satılarak elde edilen paralarıyla memleketimizin muhtelif mahallerinde münasip akar yaptırılmasından veya alınmasından ve bir de yine sözü geçen kanun gereğince mazbut vakıflar arasına alınan mülhak vakıfların akar kiralalarının bütçeye irat kaydedilmekte olmasından ileri gelmekte bulunmuştur. Haziran 1944 den Aralık ayının sonuna kadar 7 aylık tahsilât miktarı 800 333 lira tesbit edilmiş olmasına mebni 1945 mali yılının 7 aylık bütçesi için 815 000 lira varidat tahmin kılınmıştır.

Fasıl : 1 - Madde : 2 İcarei müeccele : 253 000 lira

2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince icareteynli ve mukataalı gayrimenkullerin tavizleri alınıp mutasarrıfları namlarına mülkiyetleri kayıt ve tescil olundukça seneden seneye adedleri de azalmakta bulunmuş olduğundan yapılan kesin hesaplara nazaran bu varidat bütçeler muhammenatını tutmamaya ve devamlı bir noksanlık arz etmeğe başlamıştır. 1944 mali yılının 7 aylık tahsilât miktarı 237 355 liraya varmış olup mütebaki beş aylık tahsilât miktarı ile birlikte tutarı 1944 mali yılı bütçe muhammenatı olan 480 000 lirayı karşılayamayacak 50 000 lira kadar noksanlık verecektir. Bu itibarla 1945 mali yılının 7 aylık bütçesi için 253 000 lira tahmin olunmuştur.

Fasıl : 1 Madde : 3 Mukataa : 35 000 lira

Yukarda icarei müeccele varidatında arz olunan hal mukataada da aynen mevcuttur.

Ancak 3950 sayılı kanun gereğince vergi kıymeti ile mukayyet olmayan hükmi şahıslar uhdesinde bulunan vakıf gayrimenkullere yeniden kıymet konulmak suretiyle bu gayrimenkullerin mukataa ve taviz bedellerinin tahsiline başlanılmış ve devam da etmekte bulunmuş olduğundan bu varidat şimdilik bu yönden düşmeyecek bir tahsilât muhammenatı karşılayacaktır. 1944 mali yılının 7 aylık tahsilâtı miktarı 37 656 liraya varmış olduğuna göre 1945 mali yılının 7 aylığı için 35 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 2 - Madde : 1 Evkafı mülhaka varidatından alınacak kontrol hakkı : 23 000

1943 mali yılı kesin hesabı ile tesbit kılınan tahsilât miktarı bütçe muhammenatından 9 511 lira fazladır. 1944 mali yılının 7 aylık tahsilât miktarı da 21 377 liraya varmıştır. Mülhak vakıflar muhasebelerinin rüyeti hakkındaki takibata bir kat daha önem verilmekte olduğundan 1945 mali yılının 7 aylık bütçesi için 23 000 lira tahmin olunmuştur.

Fasıl : 2 - Madde : 2 Mahlûl muaccelâtı : 81 000 lira :

Bu varidatın başlıca inkişaf noktası, 333 sayılı kanun gereğince mübadeleye gayritâbi olup firar ve tagayyüp eden eşhastan metruk icareteynli gayrimenkullerin satışlarına ve bir de son senelerde emlak fiyatlarının yükselmiş olmasına dayanmaktadır. Haddizatındaki mahlûlât dosyaları mühim bir yekûn teşkil etmekte ise de bunların büyük bir kısmı tasfiyeye tâbi olmakla beraber içlerinde ehemmiyetli kısımları kalmamış ve hisseli şeylerden ibaret bulunmuştur.

1944 mali yılının 7 aylık tahsilât miktarı 146 964 liraya varmış olup bu meyanda Manisa'da Balyozoğlu fabrikasının son taksit bedeli olan 24 487 lira dâhildir. Gelecek sene o derecede ve o kabilden satılacak gayrimenkul ve mahlûlât mevcut olmadığından alınan hesaplara nazaran 1945 mali yılının 7 aylığı için 81 000 lira tahmin kılınmıştır.

Fasıl : 2 - Madde : 3 Orman hasılatı : 50 000 lira :

İstanbul'da Istranca, Alemdağ ve Şile, Bolu'da Karadere ormanları gibi başlıcalarının 3913 sayılı kanun gereğince teşkil kılınmış olan işletmelere verilmiş olmasına mebni doğrudan doğruya idare edilenler Kırklareli'nde Lonkoz ve Giresun'da Kırık ormanları kalmıştır. Kırklareli'ndeki or-

manın işletilmesi, hususî evvelece müteahhidine verilmiş olduğundan sözleşmesi devam etmektedir. Bu sözleşmeye göre 1945 malî yılının 7 ayı içinde müteahhidinden 9 154 lira tahsil olunacaktır. Sözleşmesi olmayan Kırık ormanı verimli bir halde bulunduğundan bu ormandan 1944 malî yılı içinde 100 000 lira kadar bir varidat elde edileceği ve gelecek sene de 12 ay içinde 80 000 lira kadar bir tahsilâtın yapılabileceği anlaşılıyor.

1944 malî yılının 7 aylık tahsilât miktarı 73 192 lira tesbit edilmiştir. Bu meyanda 1943 malî yılı bütçesinde ayrı bir tertibi olmamasına mebni bakaya tahsilâtı olarak Bolu Orman İşletmesinin kaydedilmiş bulunan 13 000 lira kira bedeli çikarılınca asıl tahsilât miktarı 60 192 liraya varmış oluyor. Bunlar gözönüne alınmak suretiyle 1945 malî yılının 7 aylığı için 50 000 lira teklif edilmiştir.

Fasil : 2 - Madde : 4 Zeytinlikler hasılatı : 60 000 lira :

Zeytinliklerin başlıcaları bulunan Edremit ile Aydın'dakiler 3913 sayılı kanun gereğince teşkil kılınmış olan işletmelere verilmiştir. Geri kalanlar o derece ehemmiyeti haiz değildir. Bunların başlıcaları da İzmir ile Hatay'daki zeytinlikler teşkil etmektedir. Bu mıntakalardaki zeytin mahsulü 1944 malî senesinde verimli gitmemekle beraber fiyatların tahdidi dolayısıyla satışlarda mahdut bir derecede kalmıştır. 1944 malî yılının 7 aylık tahsilât miktarı 45 887 liraya varmıştır. Sene sonuna kadar vukubulacak tahsilâtla birlikte bu miktar ziyadeleşecektir.

1945 malî yılı mahsulünün verimli olacağı tahmin kılınmakta olduğundan mahsulün ikrakinde satılmak üzere 7 aylık bütçe için 60 000 lira teklif olunmuştur.

Fasil : 2 - Madde : 5 Arazi ve incirlikler hasılatı ve kira bedeli : 60 000 lira :

4648 sayılı Millî Korunma Kanununun 30 ncu maddesi gereğince tarla kiralari bu kanunun şumulü haricinde bırakıldığı cihetle şimdi değer fiyatlarıyla vakıf arazi ve tarlaların kiralanmasına imkân hâsıl olmuştur. Mahsulleri esasen değer fiyatlarla satılmakta bulunmuş olduğundan bu varidatta inkişaf husule gelmiştir.

1944 malî yılının 7 aylık tahsilât miktarı 54 751 liradır. Alınan hesaplara nazaran 1945 malî yılının 7 aylığı için 60 000 lira varidat tahmin kılınmıştır.

Fasil : 2 - Madde : 6 Zeytinlikler işletmesi hasılatı ve kira bedeli : 250 000 lira :

3913 sayılı kanun gereğince biri Ayvalık'ta diğeri Aydın'da olmak üzere iki zeytinlik işletmesi kurulmuştur.

Yapılan bilâncolarıyla tesbit edilen kârı Umum Müdürlüğün ertesi sene ve kirası senesi bütçesine irad kaydedilmektedir. 1944 malî yılı bütçesinin encümen mazbatasında işaret olunduğu veçhile bu bapta tetkikat icrasıyla işletmeler hakkındaki noktai nazarı belirtilmesi gerekmekte olduğundan işbu gerekçenin umumî izahatında zeytinlikler hakkındaki noktai nazar izah edilmiştir. Şu kadar ki 1944 malî yılı muhammenatı 1945 malî yılının (7) aylığı için de aynen teklif olunmuştur.

Fasil : 2 - Madde 7 Vakıf Memba suları işletmesi hasılatı ve kira bedeli: 12 000 lira :

(3913) sayılı kanun gereğince İstanbul'da teşkil kılınmış olan bu işletmenin yapılan 1943 malî yılı bilâncosuna göre gayrisâfi hasılatından bütün masraflar ve kazanç vergileri çıkarıldıktan sonra 10 248 lira kadar bir kâr kalmıştır. Bu defa Ankara bayiliği başka bir müteahhide sabıkına nazaran bir miktar fazlasıyla ihale edilmiş olmasına mebni gelecek sene biraz daha fazla kâr temin edilmiş olacaktır.

Bu itibarla 1944 muhammenatı 1945 malî yılının (7) aylık muhammenatı olarak da aynen bırakılmıştır.

Fasil : 2 - Madde : 8 Vakıf ormanlar işletmesi hasılatı ve kira bedeli: 150 000 lira.

(3913) sayılı kanun gereğince de biri İstanbul'da diğeri Bolu'da olmak üzere iki orman işletmesi teşkil kılınmıştır. Devrei hesabiyesi bir malî seneye münhasır olup her malî sene sonunda yapılan bilâncolarıyla tesbit edilen kârı Umum Müdürlüğün ertesi sene ve kirası ise senesi bütçesine irad kaydedilmektedir. 1944 malî yılı bütçesinin encümen mazbatasında işaret olunduğu veçhile bu bapta tetkikat icrasıyla noktai nazarı belirtilmesi lâzım geldiğinden ormanlar hakkındaki malûmat da bu gerekçenin umumî izahatında arzedilmiştir. Bu orman işletmelerinin bugün için belirtilen

hesaplarına nazaran kira ile kârına mukabil 1945 malî yılının 7 aylık bütçesi için 150 000 lira tahmin edilmiştir.

Fasıl : 2 - Madde : 9 Mutenevvi varidat : 87 500 lira :

Bu varidatın başlıca kaynağı mülhak vakıfların varidatıyla icare ve mukataa tahsilâtından alınan % 10 masarifi tahsilîye teşkil etmektedir. Diğer kısımları ehemmiyeti haiz değildir. Tevliyetlerinin inhilâli ve saire dolayısıyla Vakıflar idarelerince emaneten idare olunan vakıfların vâsati bir hesapla senelik tahsilâtı 1 milyon lirayı bulmakta olduğundan tam bir hesapla % 10 tahsil masrafı 100 000 lira tutar. Bilûmum mülhak vakıfların müeccele ve mukataa tahsilâtından başkaca alınacak % 10 tahsil masrafı ile bazı mülhak vakıflardan şart tebdili suretiyle mazbut vakıflara tahsis edilen paralarla ve ötedenberi masrafları Evkaf bütçesinden verilegemekte bulunan mülhak vakıfların elde edilecek varidatından yapılacak mahsuplar nazarı dikkate alınca seneliği (150 000) liraya varacak olan bu mutenevvi arfidat için 1945 malî yılının 7 aylığına 87 500 lira teklif olunmuştur. 1944 malî yılının 7 aylık tahsilâtı 105 276 liraya varmış ise de tamamı nakdî tahsilâta ait bulunmamaktadır.

Fasıl : 2 - Madde : 10 Akar ve toprak satış bedeli faizi : 100 000 lira :

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi gereğince mevkileriyle temin etmekte oldukları menfaate göre kalmaları gerekli görülmeyen akar ve toprakların satılıp elde edilen bedelleri; yerlerine yeni akar yapılmıya veya yeni akar alınmıya kadar (13) ncü madde gereğince nemalandırılmıya meşrut olduğundan vakıflar idarelerince o kabilden olarak satılan akar ve toprak bedelleri Vakıf Paralar Müdürlüğüne gönderilerek orada nemalandırılmakta ve her malî yılı sonunda bu müdürlükçe bir faiz verilerek senesi içinde bütçeye irat kaydounmaktadır.

Ölçüsü paranın mevcudu ile kabil olup azalma ve çoğalma ihtimalleri de mevcut bulunmuştur. Bu günkü hesaplara nazaran bu varidatın 1945 malî yılının 7 aylığı için getireceği tahmin kılınan faiz miktarı 100 000 lira olacağından bu miktar teklif kılınmıştır.

Fasıl : 2 - Madde : 11 Taviz bedeli faizi % 225 000 lira :

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 27 nci maddesi gereğince bir senelik müeccele ve mukataanın yirmi misli bir taviz mukabilinde mutasarrıfları namına mülkiyeti tescil kılınmakta olan icareteynli ve mukataalı, gayri menkullerden husule gelen taviz bedeli 32 nci madde uyarınca bir gelir kaynağı olarak Vakıf Paralar Müdürlüğünde nemalandırılmakta ve her malî yılı sonunda sözü geçen müdürlükçe buna da bir faiz verilerek senesi bütçesine irat kaydounmaktadır. Getireceği faizin kalkacak müeccele ve mukataaya karşı umum müdürlüğün daimî bir gelir kaynağını teşkil edeceği cihetle 1944 malî yılı bütçesinin tetkiki sırasında Bütçe Encümenince gösterilen hassasiyet pek yerinde önem arzedecek bir iş olduğundan şüphe yoktur. Bu itibarla şimdiye kadar ne alınmış ve ne sarfedilmiştir. Aulasılabilmek üzere Vakıf Paralar Müdürlüğü hesabında bu bapta değişiklik yapılmış ve taviz bedelinin kendine mahsus bir hesapta toplayarak sarf ve tahsisin yerleri ayrı ayrı açılan hesaplarda gösterilmiştir. Vakıf Paralar Müdürlüğünün 1944 malî yılının 7 aylık mizanına göre mazbut vakıfların taviz bedeli miktarı 7 430 349 ve mülhak vakıfların ise 488 932 liradır. Meemuu 7 919 281 liraya varmaktadır. Bunun 500 000 lirası 3668 sayılı kanuna istinaden akar satın alınmama, 600 000 lirası hayrat satış bedeli ile ödenmek üzere 3609 sayılı kanun gereğince âbidat tamiratına, 508 844 lira kadar bir parada 3913 sayılı kanun uyarınca teşkil kılınan zeytinlik orman ve su işletmelerine tahsis kılınmıştır. Bunların da top yekûnu 1 60 8844 liraya varmaktadır. Şu hale nazaran Aralık 1944 ayına kadar elde bulunan taviz bedeli miktarı 6 310 437 lira demektir.

Taviz bedelinin gayrimenkule tahsis edilen 500 000 lirası çıkarıldıktan sonra geri kalanı kül halinde idare edilmekte ve buna göre de sene sonunda faiz verilmekte olmasına mebni bu vaziyeti muhafaza edebilmek ve bütçeye daha fazla para girebilmek için umumî sermaye gözönünde tutulmak suretiyle alınmış olan tahvil ve bonolar faizinin doğrudan doğruya Umum Müdürlükçe tahsil olunarak irat kaydı, kül halindeki enrû idareyi muhil görüldüğü cihetle bütçe iradını şıyanet noktasından da müvafık görülemediğinden bu cihet maaltizar yapılamamış ve sabıki gibi bırakıl-

mıştır. Sonradan daha da yeni satılığa çıkarılanlardan tahvil satın alınmış olduğundan sene sonunda taviz bedeli için verilecek faiz miktarı 1944 mali yılı bütçe muhammenatı olan 450 000 lirayı tutacaktır. 1945 mali yılının 7 aylık bütçe muhammenatı için de 225 000 lira tahmin kılınmıştır.

Fasıl : 2 - Madde : 12 Mütferrik hasılat : 87 500 lira :

Bu varidatın mürekkebatından başlıcası Vakıf Paralar Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ikraz talimatnamesi mucibince her sene sonunda temettüattan bir kalemde tefrik ve bütçeye irat kaydedilmek üzere verilen maaş ve ücret karşılığına ait olup senesi içinde kaydedilen miktarı 40 000 lira kadardır. Diğer mürekkebatın ufak tefek şeylerden ve zuhurata tâbi işlerden ibarettir. Birde oldukça kemiyet ve keyfiyet arzeden mazbuta arasına alınan mülhak vakıfların mülhaka hesabında kalmış varidatları vardır. Zabıttan sonra bunların masrafları bütçe dahiline almamakta olduğu cihetle mülhaka hesabında kalan varidatları da tasfiyeleri yapıldıkça bütçe iradına kalbolunmakta ve kesin hesaplarda görüleceği üzere miktarı epeyce bir yekûn teşkil eden bu mevcutların bir kısmı hesaben görülen bakiyelerden ibaret bulunmaktadır. Nede olsa bir miktar arz etmekte olmasına ve 1944 mali yılının 7 aylık tahsilât miktarı 105 513 liraya varmış bulunmasına göre senelik 150 000 lira muhammenat üzerinden 1945 mali yılının 7 aylığı için 87 500 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 2 - Madde : 13 Vakıf paralar faizi : 30 000 lira :

Nukudu mevkufe faizlerinden ibaret olan bu varidatın başlıcası vakıf paralar Müdürlüğündeki sermayesinden husule gelmektedir. Vilâyetlerde bulunan nukudu mevkufe sermayeleri toplanarak sözü geçen Müdürlüğe gönderilmiş ve orada diğer sermayeler ile birlikte bir elden gayrimenkul mukabiliinde ikraz edilmekte bulunmuştur. 1944 mali yılının yedi aylık mizanına nazaran toplanmış sermaye miktarı 578 187 liradan ibarettir. Her sene Vakıf Paralar Müdürlüğünce verilmekte olan faizin senesi bütçesine irad kaydedildiği ve esasta bir tebeddül olmayıp sermaye miktarı muhafaza kılınmakta bulunduğu cihetle 1944 mali yılı bütçe muhammenatı miktarının esas tutularak 1945 mali yılının (7) aylığı için 30 000 lira tahmin kılınmıştır.

Masraf bütçesi

Masraf bütçesi varidat bütçesi ile tahmin edilen 3 344 000 liraya göre sıralanmış olduğundan umumî hizmetlerin yapılabilmesi için 3 343 998 lira tahsisat arz ve teklif kılınmıştır. 1945 yılının 7 aylığına ait bulunan tahsisatın çoğu 1944 mali yılı bütçe muhassasatının 7 aylığına müsavidir. Hattâ ufak tefek tasarrufları da vardır. Yapılan değişiklikler aşağıya sıralanarak arz olunur :

1. — 4598 sayılı kanun gereğince maaşlı ve ücretli memurlara verilecek bir üst maaş ve ücret farklarının 1945 yılı bütçesinde tertiplerine zammedilmek suretiyle tahsisat noksanlarının ikmali lâzımgeldiği cihetle memur maaşlarıyla ücretli memurlar ve bir de muvakkat tazminat tertiplerine 1944 mali yılı bütçesinin 7 aylığına nazaran fazla vaz'edilen paralar bundan mütevellittir.

2. — Mütferrik müstahdemler tertibine Antalya'da Muratpaşa arazisi için her sene (E) cetveli ile almamakta bulunan mütferrik müstahdemler kadrosunun daimî bir mahiyeti ihtiva ettiği cihetle bunun 1945 mali yılı bütçesinde mütferrik müstahdemler meyanına alınması gerekmeyle bütçeye eklenen (E) cetvelinin 17 nci faslına ait kadronun mütferrik müstahdemler kısmı aynen (D) cetveline konulmuştur. Bir de bütçelerin arşiv masarifi tertibine mevzu tahsisat için (E) cetveline istinaden alınan kâdroların, ehemmiyet ve lüzumuna binaen daimî bir mahiyeti iktisap etmekte olduğu görülerek mütferrik müstahdemler tertibine ilâve kılınmak suretiyle bütçedeki arşiv masarifi tahsisatı kaldırılmıştır. Eskişehir'de Çifteler çiftliği arazisinin köylülere tevzii hakkındaki muamelenin tesri ve ikmali için istihdamına lüzum görülecek bazı memurların ücretlerine karşı da mütferrik müstahdemler tertibine bir miktar zam yapılmıştır.

3. — İstanbul'da Guraba hastanesi hizmetlerinin daha iyi yürütülebilmesini teminen lüzum gösterilen mütferrik müstahdemler için hastane kadrosuna ancak aylık 60 şar lira ücretle iki lâborant, 75 lira ile bir müracaat memuru, 75 lira ücretle bir aşçıbaşı, 50 lira ile bir kaloriferci ilâve kılınmıştır. Adam bulunamadığından vilâyetler için de 50 şar lira ile iki bahçıvan ve 20 lira ile bir suyolcu konulmuştur. Bunlar kısmen tertibi meyanında yapılan tasarrufla temin edilmiş ve kısmen de bütçe muhassasatına ilâve edilmek suretiyle karşılaştırılmıştır. Pek az bir miktarda da zam vardır.

4. — Hükümlere bağlanmış olan borçlardan bazılarının seneleri, bütçelerinde tahsisat hakıyeri olmadığı cihetle verilememekte ve halbuki hükmün de yerine getirilmesi lâzımgelmekte olduğundan bu kabil borçların da verilebilmesi için bütçede (hükme bağlanmış borç karşılığı) namiy-le ayrı bir fasıl açılarak buraya yeniden 1 000 liralık bir tahsisat konulmuştur.

5. — 15 nci faslın 1 nci madde unvanı 1944 malî yılı bütçesinde (vergi ve belediye resimleri) namı altında yazılı idi. Bu madde biri (musakkafat ve arazi vergisi) diğeri (belediye vergi ve resimleri) namı altında ikiye bölünmüştür.

6. — 3950 sayılı kanun gereğince yapılacak işlere memur edileceklerin ihtisas sahibi olmaları lâzımgeldiği takdirde bunlardan istifade olunabileceği anlaşıldığından bu işlere munzam bir vazife olarak memur edileceklerin geçecek mesailerine karşı ufak bir ücret verilebilmek ve bu sayede bu cihetten umum müdürlüğün varidatı yükselmek için kaldırılan 26 nci faslın 2 nci madde tahsisatı karşılık gösterilmek suretiyle bu işe tahsis kılınmıştır.

Bütçe kanunu

Kanun tasarısı maddelerinde bir değişiklik olmayıp 1944 malî yılı bütçesiyle kabul buyurulmuş olar esasları ihtiva etmekte bulunmuştur. Formül ve cetveller tamamdır.

Rapor

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1945 yılı yedi aylık bütçesi incelendi. Esasa girmeden evvel Hükümet gerekçesinde önemli yer alan ve geçen yıl bütçe mazbatamıza karşılık olan birkaç nokta üzerindeki anlayış ve düşünüşlerimi arz edeyim.

1. — Âbidelerin onarılması işi. Genel Müdürlük daima birineci pilâna aldığı bu işe verilmesi gereken önemi anlatmış ve başarılan işleri saymış, dökmüştür. Bu işde Genel Müdürlüğün tuttuğu yolu beğenmemek ve candan benimsemek mümkün değildir. Sayın Başbakanın 1944 bütçesinin Umumî Heyette görüşüldüğü sırada beliren arzuları gözönüne alarak Genel Müdürlüğün bu yoldaki çalışmalarına Maliyeden de 300 000 lira yardım sağladığı görülmüştür ki, bunu da büyük bir sevinç ve şükranla kaydetmek lâzımgelir. Ancak gerek Encümenimizce, gerek Meclisçe daima ileri sürülen bir nokta vardır ki, o da bir müddettir diğer hayratın binnisbe ihmal edilmesidir. Tarihî veya mimarî kıymetleri olmamakla beraber halkın günlük ihtiyaçları noktasından önemleri daha az olmayan ve tasnif dâhilinde bulunan bu kabîl cami ve mescitlerin ve bilhassa deprem bölgelerindekilerin de onarılmasının ehemmiyetle gözönüne alınmasını ve bütçedeki karşılıktan hiç değilse dörtte birinin bunlara ayrılmasını tavsiyeye şayan görmekteyim.

2. — Cami hademeleri aylıkları ve aynı yardım. Cami hademesi aylıklarının mümkün mertebe arttırılmasına çalışıldığı ve böylece devam edilebilmesi için bu bütçe ile de yine yirmi bin lira karşılık konduğu ve Hükümetin şükranına değer yardımcıyla bunların aynı yardımdan da istifade ettirildikleri bildirilmektedir. Vakıflar Genel Müdürlüğünde hemen bir milyon liraya varan aynı yardımın kendi bütçesinden sağlanması beklenemez. Çünkü en büyük gelir kaynağı olan akar kiralari arttırılmamaktadır. Günün rayiçlerine göre Genel Müdürlük bu akarlarını arttırma ile kiraya verebilse bu günlük bütçede 1 356 000 lira miktarında olan akar kirası gelirisinin bir, hattâ iki kat daha ziyade artacağı muhakkaktır. Âmme menfaati mülâhazasıyla alınan karar yüzünden bundan mahrum kaldığına göre bu zararı bir dereceye kadar karşılayabilmek için Hükümetçe yardım yapılması yolundaki karar çok yerindedir ve böylece devam etmesinden başka da çare yoktur.

Cami ve mesçit hademesinin aylıklarının arttırılması işine gelince : Bunun kesin bir zaruret olduğu hakkında söz söylemeğe yer yoktur. Şu kadarki, bu bütçe ile konulan yirmi bin lira karşılık çok az olduğundan ve gelir bütçesinin incelemelerisirasında, bir iki maddenin biraz arttırılmağa elverişli oldukları anlaşıldığından o maddelerin birazarttırılmasıyla elde edilecek para karşılık tutularak geçen yıl olduğu gibi bu yıl da bu iş için elî bin lira karşılık konmasını arz ve teklif ederim.

3. — Zeytinlikler işletmesi ve diğer işletmeler. Bunlar ve hususan Ayvalık işletmesi hakkında uzun boylu izahat verilmiştir. Bu izahatı başlıca iki bölüme ayırabiliriz. 1. Bakım; 2. İşletme.

Birkaç yıldır bu mevzuda Encümene yaptığımız mâruzat hatırlanırsa bunun işletmeler, yani işletme işinin Genel Müdürlüğün menfaatine uygun olmadığı hakkında olduğu görülür. Bakıma, bakımın Genel Müdürlükçe yapılmasına bir diyeceğim yoktur ve olamaz. Esasen bakımın doğrudan doğruya Evkafca yapılması bugün değil; daha otuz küsur yıl önce büyük Hayri Efendi merhum zamanında kabul edilmiş ve tatbikına başlanmış bir esastır. Bugün bunun biraz daha tekemmül etmiş olması ve etmesi (rakamların gösterdiği yüksek neticeler tamamen bundan mütevellit olmamakla beraber) hergün biraz daha iyi neticeler vermesi pek tabiidir. Ve bakım işinin böylece devam edip gitmesi kesin olarak lâzımdır. Onun için Genel Müdürlükle bu konuda ayrılığımız yoktur.

İşletmeye gelince : Verilen bütün bu izahata rağmen noktai nazarımı muhafaza ettiğimi kaydetmekle beraber 1944 bütçesinin Encümen mazbatasındaki isteğe uyularak Genel Müdürlükçe bir hayli izahat verilmiş ve hesaplar yapılmış ve netice olarak da Zeytinlikler işletmeleri hakkında (Sayfa :

12, Satır : 22) aynen «kısaca : Kurulan işletmelerin, ağaçların imar, timar ve bakımı, mahsulün ve yağ alım nisbetinin arttırılması, fabrikasyonun ıslahı ile yağ kalitesinin iyileştirilmesi gibi bütün başarılar ilerisi için ferah vericidir » ve orman işletmeleri hakkında da (Sayfa : 17, Satır : 24) aynen « Kısacası : İşletmelerin rasyonel bir şekilde ve fenni icaplarına göre git gide tekâmülleri yolunda çalışılmakta ve bunlardan ileride parlak neticeler beklenilmektedir » denildiğine göre bu teminatlarla ik-tifa olunarak işlerin gelecekteki gelişmelerine bakılması yüksek Encümenin takdirine bağlıdır.

4. İstiranca ormanları içinde yerleştirilmiş olan köylülerin durumu işi. Bu köylülerin ekip biç-tikleri toprakların kendilerine temlik için müracaatları tebliğ edilmişse de henüz müracaat etmedikleri ve bu köylülerin ormandan istifadeleri bahsine gelinece : Vakıf ormanlar hususi ormanlar hükümlerine tâbi olduklarından ve bir işletme kuruılarak doğrudan vakıflar idaresince işletilmeğe başlandıktan ve saireden bahisle Devlet ormanlarında tatbik edilen usullerin aynen Vakıf ormanlarında da tatbi-kine imkân olmadığı neticesine varılmaktadır. Takdir encümenindir.

Gelir bütçesi

Bütçe gerekçesinde önemli yer alan konuları bu suretle cevapladıktan sonra bütçenin genel durumuna ve dökümlerine geçiyorum. Bütçe; 525 000 lirası aynı yardım karşılığı ve 300 000 lirası âbidelerin onarılması işine yardım olarak Maliyeden verilecek 825 000 ve geçen yıllar gelirlerinden artan 200 000 lira ile 3 344 000 lira olarak teklif edilmiş ve yukarıda işaret olunan üç kalem çıkarılınca gelecek yedi aylık için tahmin edilen esas gelir 2 319 000 liradan ibaret bulunduğu görül-müştür ki 1944 yılı gelir bütçesinin yedi aylığına düşen 2 119 000 liradan 200 000 lira fazladır. Her sene muntazaman görünen bu artışı memnurlukla kaydeder, böylece devamını temenni ederim. İki fasılda ve on beş maddede toplanan gelir bütçesi geçmiş yılların kesin hesaplarına ve 1944 den şimdiye kadar olan tahsilâtına dayanmaktadır. Yukarıda da arz edildiği üzere birinci maddeyi teşkil eden akar kiralarna yirmi bin ve ikinci fasılın ikinci mahlül muacceleleri maddesine de 19 000 liranın ilâvesiyle gelir bütçesinin aynen kabulü muvafık olur.

Geçen yıl bütçesi görüşülürken taviz bedelleri hakkında; biri bunlar için tesisi gerekli hesaplar, diğeri de bunlarla alınan tahvilât kuponları bedellerinin sureti tahsil ve iradı hakkında bazı tavsiyelerde bulunulmuş idi. İcabeden hesapların tesbit edildiği fakat bazı zorluk-lar ve karışıklıklar ileri sürülerek kupon bedelleri tahsilâtının evvelce olduğu gibi Vakıf Paralar Müdürlüğünde bırakılması müracah görüldüğü bildirilmektedir. Hesapların taviz bedelleri tahsilâtı seyirinin takibine imkân verecek surette tesis edilmiş olduğuna göre kopun bedellerinin sureti tah-sili meselesi şimdilik üzerinde fazla tevekküfa değer görülmemiştir.

Gider bütçesi

Gider bütçesi gelir bütçesine uydurulmuştur. Fasılların çoğunda hiçbir artış yoktur. Bu itibarla yalnız artış gösteren fasıl veya maddeler hakkında mâruzatta bulunacağım.

F. M.

- 1 1 Memurlar maaşında görülen 35 668 lira fark 4598 numaralı kanunun tatbiki neticesidr. «L» cetvelinden alınmış hizmet yoktur.
- 1 3 Cami ve mescit hademeleri tahsisatında görülen yirmi bin lira fark gelecek yıl yapıla-cak zamlar karşılığı ise de ihtiyaca nazaran çok az olduğundan yokarda da arzedildiği üzere gelir bütçesine yapılması arzedilen iki kalem zamlardan otuz bin lirasının buraya ayrılarak bu karşılığın elli bin liraya çıkarılmasını arz ve teklif ederim.
- 1 5 Diyanet İşleri bütçesinin görüşüldüğü sırada da arzedildiği üzere vaizlerin aylıklarının asgari on beşer liraya çıkarılması esas kabul edilmiş ve çok mühim bir kısmı da yapılmış olduğuna göre aynı mahiyette olan ve ancak on yedi kişiden ibaret bulunan Evkaf-daki kürsü ve cuma vaizleri aylıklarının da, bunların reisi addolunan ve halen de on altı lira almakta bulunan zatin, yirmi ve diğerlerinin on beşer liraya çıkarılması ve yılda beş bin lira gibi ehemmiyetsiz bir miktara baliğ olan farkının yokarda gelir bütçesine ilâvesi arzedilen paradan karşılanması doğru olacağından kabulünü yüksek Encümenin

F. M.

- tasvibine arzederim.
- 1 6,8 Görülen 3 500 lira fark bir zam ve tenzilden ibarettir.
- 1 9 Tekaüt maaşındaki yedi bin lira fark geçen seneki tahsisatın yetişmemesindedir.
- 2 1 Memur ücretinde görülen 1 477 lira 4598 numaralı kanunun neticesidir.
- 2 2 Müteferrik müstahdemlerdeki 15 534 lira farktan 5 742 lirası şimdiye kadar (E) cetveliyle alınan kadroların buraya alınmasıyla on altıncı fasıldan 4 600 lirası yine aynı sebeple arşiv masrafından naklen gelmiş, 2 863 lirası Gureba Hastanesi hizmetlerinin daha iyi yürütülebilmesi için yapılan ilâvelerden ve 2 165 lirası da yeniden üç ufak hizmetin ilâvesinden ve bir kaç ücretli memur ve müstahdeme yirmi ve otuz lira olarak yapılan zamlardan ileri gelmiştir. Naklen gelen paralar kendi tertiplerinden indirilmiş olduğu gibi hastane ve saire için teklif edilen ilâve ve zamlar da yerinde görülmüştür.
- 2 3 Muvakkat müstahdemlerdeki 2 750 lira 15/4 den naklen gelmiştir.
- 3 0 } Muvakkat tazminat, çocuk zammı gibi tertiplerdeki tahsisat kanuni miktarların tutarlarına göre konulmuştur.
- 4 1-5 } rına göre konulmuştur.
- 5 Tekaüt ikramiyesi olarak gelecek yıl tekaüde sevkedilecekler gözönüne alınarak arttırılmıştır.
- 8 2 Fazlalık Posta, Telgraf Umum Müdürlüğünün tahakkuk ettirdiği miktarı karşılamak içindir.
- 12 2 Muvakkat hareırahta 5 988 lira fazlalık vardır. Gerek âbidat ve gerek hayratın tâmirleri için bu yıl fazla para konulduğuna göre gerek keşiflerin yapılması ve gerek yapılan işlerin kontrolü için fazla tahsisata ihtiyaç derkârdır bu itibarla yerinde görülmüştür.
- 15 1-2 Belediye resimleri vergi maddesinden ayrılmış ve bundan dolayı birinci maddeden otuz bir bin lira indirilmiş ve yetersizliğine mebni bir miktar fazlasiyle ikinci madde yeniden açılmıştır.
- 17 1-2 Akar, hayrat ve âbidat tâmiri karşılığı olan bu iki madde geçen yıla nazaran 490 082 lira fazladır. Böylece devamı temenni olunur.
- 24 2 Maddenin unvanı da değiştirilerek geçenbütçedeki miktar aynen konulmuştur. Tahsis edilen hizmetin değeri itibariyle aynen kabulü muvafık olur.
- 32 Katiyet kesbetmiş bir hükmün ıera edilebilmesi için teklif edildiği anlaşılmıştır.

Bütçe Kanunu

Genel hükümler ve formüllere uygundur. İzah edilecek bir noktası yoktur. Komisyonun yüksek onayına sunulur.

Diyarbakır
Rüştü Bekit

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/397
Karar No. 58

19 . IV . 1945

Yüksek Başkanlığa

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1 . VI . 1945 den 31 . XII . 1945 tarihine kadar 1945 yılı yedi aylık bütçesi hakkında Başbakanlığın 28 . II . 1945 tarihli ve 6/454 sayılı tezkeresi ile Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı ve ekleri cetvel-ler Komisyonumuza verilmekle Vakıflar G. Müdürü Fahri Kiper ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü Hadi Hüsmen hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Gider bütçesi :

Genel müdürlüğün 1945 yılı gider bütçesi geçen yıl bütçe yekûnunun on ikide birisi olan 2 199 584 liradan 1 144 432 lira fazlası ile 3 343 998 lira olarak teklif edilmektedir. Bu fazlalığın âbidelerin onarılmasından başka olanları, hemen türlü kanunların koyduğu memurların yükseltilmesi, aynı yardım, çocuk zammı, ölüm ve doğum yardımları, posta, telgraf ücretlerinin artması, türlü vergilere yapılan zamlar gibi ödevleri yerine getirmek maksadından ileri geldiği ve bilhassa bunların en büyük kalemini geçen yılda genel bütçeden yapılan yardımla temin edilen 525 000 lira tutarında aynı yardımın teşkil ettiği görülmektedir.

Bunların dışında önem verilen geçen yıl bütçe raporunda da işaret edilmiş bulunan âbide ve hayratın onarılması işidir. Gerek geçen yıl raporumuzda ve gerek Kamutaym görüşmelerinde Başbakanca belirtildiği üzere memleketimizin bir âbideler diyarı olduğu muhakkaktır. Herbirinin kurulmaları sırasında kurucuları tarafından koruyucu ve yaşatıcı karşılıklarının da konduğuna şüphe bulunmayan bu âbidelerin gelirlerinin çeşitli sebeplerle, ya bunları onarabilecek bir dereceye düşmeleri veya tamamiyle yok olmaları yüzünden vakfın dar bütçesi için ne ayrılabilirse bu yöne ödendikleri takdirle görülmektedir. Ancak bu işi vakfın küçük bütçesi içinde değil memleket ölçüsünde düşünmek ve her yerde ve zamanda göğüs kabartıcı zevklerini duyduğumuz bu atalar yadigarlarını hiç olmazsa ayakta tutacak tedbirlere başvurmanın

yerinde ve bunun raporumuzda tekrar söz konusu olmasının faydalı olacağını ummaktayız.

Geçen yılki işaretleri Hükümet dikkat nazarına alarak bu yılın yedi aylık bütçesine genel bütçeden 300 000 liralık bir yardımın yapılmasını uygun bularak sağlamıştır. Bu konunun daha önemle incelenerek esaslı bir plâna bağlanmasını komisyonumuz kayda değer bulmuştur.

Gider bütçesinin görüşülmesi sırasında rapor-törün teklifi üzerine birinci bölümün üçüncü (Cami ve meseit hademeleri) ücret ve ödenek-leri maddesine 20 000, beşinci kürsü ve cami va-izleri ödenekleri maddesine 3 500 ve yeniden açılacak sosyal yardım maddesine de 15 500 lira eklenmesi ve bu artışın Merkez Bankası hissesine gerektirdiği ilâveden sonra bunların, gelir bütçesi-nin fazla gelmesi umulan bölümlerinden karşı-lanması teklif edilmiş ve Hükümetle uygun kalı-narak komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

Bu suretle gider bütçe toplamı 39 000 lira fazlası ile 3 383 000 lira olarak belirtilmiştir.

Gelir bütçesi:

Genel Müdürlük gelir bütçesi, 1944 yılı gelir toplamının on iki de yedisi olan 2 119 000 liradan 200 000 lira fazla olarak bulunmaktadır. Buna ayrıca geçmiş yıllardan devrolunan gelir fazlası 200 000 lira ile genel bütçeden yapılan 825 000 lira yardım da eklenirse toplamın 3 344 000 lira olduğu görülmektedir.

Gelir bütçesinin tahmininde 1944 yılının 7 aylık tahsilât yekûnu ile evvelki yılların kesin-hesaplarının gözönünde bulundurulduğu öğrenil-miştir. Yedi aylık tahsilât yekûnu 1 806 795 lira olup buna sene sonunda tahsil edilecek olan vakıf paralar faizi 30 000, akar toprak satış bedeli fa-izi 100 000 ve tevfiz bedeli faizi 225 000 lira eklenirse 2 161 195 lira tutmaktadır. Bundan başka orman, zeytinlikler hasılâtlarında göz-önünde tutulan inkişaf payları ile arazi ve incir-likler hasılât ve icar bedellerinde kanunla verilen salâhiyete göre elde edilecek varidat fazlası ve

bilhassa zeytinlikler işletme hâsılatının geçen yıl tahmininin bu yedi aylık sürede aynıyle elde edileceği hakkında görülen deliller gelir toplamının birinci ve ikinci faslılar toplamı olan 2 319 000 lirayı da aşacağı muhakkak görülmektedir Gelir bütçesinde görülen bu inkişafa dayanılarak bütçenin görüşülmesi sırasında raportör tarafından gider kısmına eklenmesi teklif edilerek Komisyona kabul edilen 39 000 liraya karşılık olmak üzere birinci bölümün birinci icarei vâhede maddesine 20 000 ve ikinci bölümün ikinci mahlûl muaccelâtı maddesine 19 000 lira eklenmesi teklifi de kabul edilmiş ve gelir bütçesi toplamı bu eklerle 3 383 000 lira olarak kabul edilmiştir.

Bütçe tasarısı :

Tasarımın birinci ve ikinci maddelerinde cetvelerde yapılan eklere göre değişiklik yapılmış ve öbür maddeleri bütçe kanunlarının her yıl tekrarlanan hükümleri taşımakla aynıyle kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1945 yılı yedi aylık bütçe tasarısı ve ekleri Kamutay'ın onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Kastamonu	Edirne	Tokad
<i>T. Coşkan</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>H. Ş. Keşmir</i>
Kâtip		
İstanbul	Aydın	Bitlis
<i>F. Öymen</i>	<i>R. Alpman</i>	<i>B. Osma</i>
Çanakkale	Diyarbakır	Diyarbakır
<i>S. T. Arsal</i>	<i>R. Bekit</i>	<i>Ş. Uluğ</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
<i>A. Sayar</i>	<i>H. Kortel</i>	<i>H. Ülkmen</i>
Kütahya	Manisa	Mardin
<i>H. Pekcan</i>	<i>F. Kurtoğlu</i>	<i>R. Erten</i>
Muğla	Rize	Samsun
<i>H. Kitabçı</i>	<i>T. B. Balta</i>	<i>M. A. Yörüker</i>
Yozgad		Zonguldak
<i>S. İçöz</i>		<i>E. Erişirgil</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vakıflar Umum Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık Bütçe Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Umum Müdürlüğü 1945 yılı masrafları için bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 3 343 998 lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Umum Müdürlüğü 1945 yılı masraflarına karşılık olan varidat bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 3 344 000 lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Vakıflar Umum Müdürlüğünce 1945 yılı içinde tahsil edilecek varidat nevelerinden her birinin müstenit olduğu hükümler bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — 1945 yılı içinde kapatılmak üzere Başbakanlığın onayile 300 000 liraya kadar kısa vadeli avans ve cârî hesaplar akit ve küşadına Umum Müdürlük mezundur.

MADDE 5. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 19 ncu maddesine dâhil müteferrik müstahdemlerle Vakıflar Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanununun mevzuu haricinde kalan memurlara ve nakil vasıtalarına ait kadrolar bağlı (D) işa-

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık Bütçe Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1945 yılı giderleri için bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 3 383 131 lira ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1945 yılı giderlerine karşılık olan gelir bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 3 383 131 lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Vakıflar Genel Müdürlüğünce 1945 yılı içinde tahsil edilecek gelir çeşitlerinden her birinin dayandığı hükümler bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — 1945 yılı içinde kapatılmak üzere Başbakanlığın onayile 300 000 liraya kadar kısa vadeli avans ve cârî hesaplar aktine ve açmış-ya Genel Müdürlük izinlidir.

MADDE 5. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 19 ncu maddesine giren hizmetlilerle Vakıflar Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanununun konusu dışında kalan memurlara ve taşıtlara ilgili kadrolar bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiş-

retli cetvelde gösterilmiştir. Fasil numaralariyle unvanları bağı (E) işaretli cetvelde yazılı tertiplerden 3656 sayılı kanunun 9 neu maddesi gereğince idaresi zaruri görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunların kadroları ile 3656 sayılı kanunun 13 neu maddesi hükümlerine tâbi ihtisas mevkileri Bakanlar Kurulu kararıyle tesbit ve gelecek yıl bütçesiyle Büyük Millet Meclisine tevdi olunur. Bu tertiplerden alınacak kadroların bütçede mevcut hizmetlere ait kadrolara ilâve mahiyetinde olmaması şarttır.

MADDE 6. — Geçen yıl borçları tertibindeki tahsisat fevkinde tahakkuk eden borçlar, taallük eyledikleri hizmetlere tekabül eden tertiplerden bu tertibe Maliye Bakanlığınca nakledilecek tahsisattan ödenir.

1928 - 1943 malî yıllarına ait olupta Muhasebe Umumiye Kanununun 93 neu maddesine göre zamanaşımına uğramamış karşılıkları yılları bütçelerinde mevcut borçlar, 1945 yılı bütçesinin masraf tertipleri tasarruflarından eski yıllar borçları faslına Maliye Bakanlığınca nakledilecek tahsisattan ödenir.

MADDE 7. — Vakıflar Umum Müdürlüğü teşkilâtına ait 3821 sayılı kanuna bağı (1) numaralı cetvelde yazılı kadrolardan bağı (L) işaretli cetvelde gösterilen 1945 yılı içinde mevkuftutulmuştur.

MADDE 8. — Masraf tertiplerinden yapılacak sarfiyata ait formül, bu kanuna bağı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun 1 Haziran 1945 tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Başbakan ve Maliye Bakanı memurdur.

8 . II . 1945

Başb.	Ad. B.	M. Sa. B.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	A. R. Artunkal
İç. İş. B.	Dış İş. B.	M. B.
Hilmi Uran	H. Saka	N. E. Sumer
M. Eğ. B.	Bay. B.	Eko. B.
Yücel	Sırrı Day	Fuad Sirmen
S. S. Y. B.	G. Tekl. B.	Ta. B.
Dr. S. Konuk	Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Ulş. B.		Ti. B.
• A. F. Cebesoy		C. S. Siren

tir. Bölüm numaralariyle çeşitleri bağı (E) işaretli cetvelde yazılı tertiplerden 3656 sayılı kanunun 9 neu maddesi gereğince idaresi zaruri görülen geçici mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli hizmetliler kullanılabilir. Bunların kadroları ile 3656 sayılı kanunun 13 neu maddesi hükümlerine bağı uzmanlık yerleri Bakanlar Kurulu kararıyle belirtilir ve gelecek yıl bütçesiyle Büyük Millet Meclisine verilir. Bu tertiplerden alınacak kadroların bütçede mevcut hizmetlere ilişkin kadrolara ek mahiyetinde olmaması şarttır.

MADDE 6. — Geçen yıl borçları tertibindeki ödenek üstünde gerçekleşen borçlar, ilgiledikleri hizmetler tertiplerinden bu tertibe Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödenekten ödenir.

1928 - 1943 malî yıllarına ilişkin olupta Umumi Muhasebe Kanununun 93 neu maddesine göre zamanaşımına uğramamış karşılıkları bütçelerinde mevcut borçlar, 1945 yılı bütçesinin gider tertipleri tasarruflarından eski yıllar borçları bölümüne Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödenekten ödenir.

MADDE 7. — Vakıflar Genel Müdürlüğü Kuruluşuna ilgili 3821 sayılı kanuna bağı (1) numaralı cetvelde yazılı kadrolardan bağı (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1945 yılı içinde kapalı tutulmuştur.

MADDE 8. — Gider tertiplerinden yapılacak harcamalarla ilgili formül, bu kanuna bağı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun 1 Haziran 1945 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

A - CETVELİ

B.	M.	Ödenenin çeşidi	1944 Yılı ödenegi Lira	1945 yılı için Hükümetçe isteneni Lira	Komisyona kabul edilen Lira
		<i>Birinci kısım - Aylık, ücret, ödenek, emekli ikramiyesi ve benzeri özlük haklar</i>			
		I - Aylıklar ve ücretler			
1		Aylıklar			
1		Memurlar aylığı	608 946	390 886	390 886
2		Açık aylığı	2 000	1 166	1 166
3		Cami ve mesçit hademeleri va- zife ve olağanüstü ödenekleri	1 020 000	615 000	635 000
4		Kaldırılmış tekke ve zaviyeler mensupları aylık ve olağanüstü ödenekleri	4 335	2 528	2 528
5		Kiürsü ve cuma vaizleri aylık ve olağanüstü ödenekleri	9 397	5 481	8 981
6		Tevliyet ve evlâdiyât aylık ve olağanüstü ödenekleri	18 900	7 525	7 525
7		Muhtaç ve körlerin aylık ve o- lağanüstü ödenekleri	33 180	19 355	19 355
8		İntifa hakkı suretinde maktu olarak tahsis edilecek aylıklar	27 000	19 250	19 250
9		Emekli, dul ve yetim aylık ve olağanüstü ödenekleri	206 000	127 166	127 166
		Bölüm toplamı	1 929 758	1 188 357	1 211 857
2		Ücretler			
1		Memurlar ücreti	47 738	29 323	29 323
2		Hizmetliler ücreti	248 348	160 399	160 399
3		Geçici hizmetliler ücreti	14 565	11 245	11 245
		Bölüm toplamı	310 651	200 967	200 967
		II - Başka haklar			
3		Geçici tazminat	24 900	15 785	15 785

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı Ödeneği Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
4		1688 sayılı kanunun 58 nci maddesi gereğince verilecek emekli ikramiyesi	8 000	24 545	24 545
5		4178, 4598 ve 4599 sayılı kanunlar gereğince verilecek zamlar ve yardımlar			
	1	Çocuk zammı	36 000	33 800	33 800
	2	Yakacak zammı	900	525	525
	3	Doğum yardımı	0	1 580	1 580
	4	Ölüm yardımı	0	1 589	1 589
	5	Aynı yardım	0	525 000	525 000
		Bölüm toplamı	36 900	562 494	562 494
		Birinci kısım toplamı	2 310 209	1 992 148	2 015 648

İkinci kısım - Yönetim giderleri

I - Hizmete ilişkin olanlar

6		Merkez büro giderleri			
	1	Kırtasiye	2 450	1 400	1 400
	2	Döşeme ve demirbaş	2 500	1 400	1 400
	3	Aydınlatma	400	200	200
	4	Öteberi giderleri	7 000	4 000	4 000
		Bölüm toplamı	12 350	7 000	7 000
7		İller büro giderleri			
	1	Kırtasiye	5 000	2 900	2 900
	2	Döşeme ve demirbaş	4 200	2 400	2 400
	3	Aydınlatma	2 000	1 100	1 100
	4	Isıtma	4 500	2 600	2 600
	5	Öteberi giderleri	24 000	14 000	14 000
		Bölüm toplamı	39 700	23 000	23 000
8		Basılı kâğıt ve defterler	16 000	9 300	9 300

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
9		Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri			
	1	Posta ve telgraf ücretleri	7 984	10 916	10 916
	2	Telefon ve diğer haberleşme ücret ve giderleri	5 300	3 000	3 000
		Bölüm toplamı	13 284	13 916	13 916
10		Kira karşılığı	4 500	2 625	2 625
11		Taşıt giderleri	4 000	2 300	2 300
		II - Özlük olanlar			
12		Yolluklar			
	1	Sürekli görev yolluęu	8 000	4 600	4 600
	2	Geçici görev yolluęu	23 000	19 400	19 400
	3	Müfettişler yolluęu	7 500	4 300	4 300
	4	Yabancı memleketler yolluęu	1	1	1
		Bölüm toplamı	38 501	28 301	28 301
13		Giyecekler	10 000	5 831	5 831
14		4598 sayılı kanun gereğince yapılacak tedavi giderleri ve yollukları	1 000	5 000	5 000
		İkinci kısım toplamı	139 335	97 273	97 273
		<i>Üçüncü kısım - Daire hizmetleri</i>			
		I - Sürekli olanlar			
15		Vakıf akarlar giderleri			
	1	Bina ve arazi vergisi	260 000	119 879	119 879
	2	Belediye vergisi ve resimleri	0	35 000	35 000
	3	Sigorta	21 000	12 250	12 250
	4	Tapu harç ve giderleri	15 000	6 000	6 000
	5	Başka genel giderler	60 000	35 000	35 000
		Bölüm toplamı	356 000	208 129	208 129

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944 Yılı ödenegi Lira	1945 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
16		Arazi, ormanlar ve zeytinlikler genel giderleri	100 000	52 589	52 589
17		Yapı ve onarma işleri			
	1	Vakıf akarlarıyla kira getirmiyen binalar yapma ve onarma giderleri	95 000	75 400	75 400
	2	Hayrat ve âbideler onarma giderleri	222 700	600 000	600 000
		Bölüm toplamı	317 700	675 400	675 400
18		Gureba hastanesi giderleri	180 000	105 000	105 000
19		İmaratlar giderleri	45 000	26 250	26 250
20		Hayrat giderleri			
	1	Aydınlatma ve ısıtma	43 000	25 000	25 000
	2	Döşeme ve öteberi giderleri	25 000	14 500	14 500
		Bölüm toplamı	68 000	39 500	39 500
21		Çeşitli sosyal yardımlar	0	0	15 500
22		Genel Muhasebe Kanununun 48 nci maddesini, ilgilendiren giderler.			
	1	Aidat	31 001	18 080	18 080
	2	Geri verilecek paralar	40 664	23 700	23 700
	3	Mahkeme harçları	10 000	5 800	5 800
		Bölüm toplamı	81 665	47 580	47 580
23		Mahkeme giderleri	50 000	29 100	29 100
		II - Geçici olanlar			
24		Çifteler çiftliği arazisinin köylüye dağıtma giderleri	1 000	500	500
		III - Çeşitli olanlar			
0		Arşivin her türlü giderleri	8 000	0	0

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944 Yılı ödenęi Lira	1945 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
25		İnceleme giderleri			
	1	Hayrattaki kıymetli eşyanın inceleme ve ayırma giderleri	200	110	110
	2	3656 sayılı kanunun 22 nci maddesi gereğince verilecek ücret karşılığı	250	250	250
		Bölüm toplamı	450	360	360
26		İnceleme, tercüme, baskı ve eski eserlerin satınalma giderleri	5 000	2 900	2 900
27		İzmir Fuarındaki vakıflar pav- yonu her türlü giderleri	4 000	2 300	2 300
28		Arttırma ve eksiltme ve ihale komisyonları ücret ve giderleri	3 000	1 750	1 750
29		Muhafaza ve fen memurları hayvan yem karşılığı	6 680	3 800	3 800
30		Düşünülmeyen giderler	1 000	500	500
		Üçüncü kısım toplamı	1 227 495	1 195 658	1 211 158
<i>Dördüncü kısım - Borçlar</i>					
31		Geçen yıl borçları	9 000	5 200	5 200
32		Eski yıllar borçları			
	1	1940 - 1943 yılları borçları	5 499	3 200	3 200
	2	1928 - 1939 » »	1	1	1
		Bölüm toplamı	5 500	3 201	3 201
33		Hükme bağlı borçlar	0	1 000	1 000
34		1715 sayılı kanunun 8 nci mad- desi gereğince kâğıt para itfası	37 340	24 951	25 084
		Dördüncü kısım toplamı	51 840	34 352	34 485

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
		<i>Beşinci kısım - Yardımlar</i>			
35		Darüçşafakaya	15 000	8 750	8 750
36		Kudretsiz hayratın imar ve ih- yasına	23 621	13 776	13 776
37		Edremit Belediye Hastanesine	1 500	875	875
38		Şehitlikler imar cemiyetine	2 000	1 166	1 166
		Beşinci kısım toplamı	42 121	24 567	24 567
KISIMLAR TOPLAMI					
		Birinci kısım toplamı	2 310 209	1 992 148	2 015 648
		İkinci kısım toplamı	139 335	97 273	97 273
		Üçüncü kısım toplamı	1 227 495	1 195 658	1 211 158
		Dördüncü kısım toplamı	51 840	34 352	34 485
		Beşinci kısım toplamı	42 121	24 567	24 567
		GENEL TOPLAM	3 771 000	3 343 998	3 383 131

B - CİTVELİ

B.	M.	Gelirlerin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı tahminleri Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Komisyonca tahmin edilen Lira
1		İcareler			
	1	İcarei vahide	1 356 000	815 000	835 000
	2	İcarei müeccele	480 000	253 000	253 000
	3	Mukataa	60 000	35 000	35 000
		Bölüm toplamı	1 896 000	1 103 000	1 123 000
2		Türlü gelirler			
	1	Evkafı mülhaka varidatından alınacak kontrol hakkı	35 000	23 000	23 000
	2	Mahlûl muaccelâta	140 000	81 000	100 131
	3	Orman hasılatı	65 000	50 000	50 000
	4	Zeytinlikler hasılatı	80 000	60 000	60 000
	5	Arazi ve incirlikler hasılatı	70 000	60 000	60 000
	6	Zeytinlikler işletmesi hasılatı ve kira bedeli	250 000	250 000	250 000
	7	Vakıf memba suları işletmesi hasılatı ve kira bedeli	12 000	12 000	12 000
	8	Vakıf ormanlar işletmesi hasılatı ve kira bedeli	250 000	150 000	150 000
	9	Mütenevvi varidat	150 000	87 500	87 500
	10	Akar ve toprak satış bedeli faizi	170 000	100 000	100 000
	11	Taviz bedeli faizi	450 000	225 000	225 000
	12	Çeşitli gelirler	150 000	87 500	87 500
	13	Vakıf paralar faizi	53 000	30 000	30 000
		Bölüm toplamı	1 875 000	1 216 000	1 235 131
3		Geçmiş yıllardan devrolunan gelir fazlası	0	200 000	200 000
4		Hazineden yardım	0		
	1	4599 sayılı kanun gereğince verilecek aynı yardım karşılığı	0	525 000	525 000
	2	Âbidelerin onarılması karşılığı	0	300 000	300 000
		Bölüm toplamı	0	825 000	825 000
		GENEL TOPLAM	3 771 000	3 344 000	3 383 131

C - ÖZVELİ

Bütçe Kanunu madde : 3

Varidatın müstenit olduğu kanun veya
nizamnamenin

Nev'i	Tarihi	No.	HULASA
			İcarei vahide
Kanun	8 . 3 . 1934	2387	Vakıf akar ve arazisinin ve mahsullerinin ne suretle kiraya verileceği ve idare olunacağı hakkında.
»	20 . 4 . 1936	2950	Vakıf malların taksitle satılması ve kiraya verilmesi hakkındaki kanunun 4 ncü maddesi.
Nizamname	19 . 5 . 1934		Vakıf yerlerin nasıl kiraya verileceğine ve mahsullerinin ne suretle satılacağına dair.
			İcarei müeccele
Kanun	16 . 5 . 1929	1451	Tapu harçları kanununun 35 nci maddesi.
			Mukataa
Kanun	16 . 5 . 1929	1451	Tapu harçları kanununun 35 nci maddesi.
			Kontrol hakkı
»	5 . 6 . 1935	2762	Vakıflar kanununun 24 ncü maddesi.
			Mahlûl muaccelâtı
»	27 . 12 . 1937	3294	vakfa ait hisseli mahlûl yerlerin hissedarlarına ne suretle satılacağına dair
			Ormanlar hasılatı
»	8 . 3 . 1934	2387	Vakıf akar ve arazinin ve mahsullerinin ne suretle kiraya verileceği ve idare olunacağı H.
»	20 . 4 . 1936	2950	Vakıf malların taksitle satılması ve kiraya verilmesi hakkındaki kanunun 4 ncü maddesi.
Nizamname	19 . 5 . 1934		Vakıf yerlerin nasıl kiraya verileceğine ve mahsullerinin ne suretle satılacağına dair.
			Zeytinlikler hasılatı
Kanun	8 . 3 . 1934	2387	Vakıf akar ve arazinin ve mahsullerinin ne suretle kiraya verileceği ve idare olunacağı H.
»	20 . 4 . 1936	2950	Vakıf malların taksitle satılması ve kiraya verilmesi hakkındaki kanunun 4 ncü maddesi.
Nizamname	19 . 5 . 1934		Vakıf yerlerin nasıl kiraya verileceğine ve mahsullerinin ne suretle satılacağına dair.
			Arazi ve incirlikler hasılatı
Kanun	8 . 3 . 1934	2387	Vakıf akar ve arazinin ve mahsullerinin ne suretle kiraya verileceği ve idare olunacağı H.
»	20 . 4 . 1936	2950	Vakıf malların taksitle satılması ve kiraya verilmesi hakkındaki kanunun 4 ncü maddesi.
Nizamname	19 . 5 . 1934		Vakıf yerlerin nasıl kiraya verileceğine ve mahsullerinin ne suretle satılacağına dair.

Varidatın müstenit olduğu kanun veya
nizamnamenin

Nev'i

Tarihi

No.

HULÂSA

Nev'i	Tarihi	No.	HULÂSA
Kanun	23 . 8 . 1940	3913	Vakıf zeytinlikler işletme hasılatı ve kira bedeli Vakıf menba sularıyla orman ve zeytinliklerin işletmesi hakkındaki kanunun 3 ncü ve 8 nci maddeleri.
»	23 . 8 . 1940	3913	Vakıf menba suları işletmesi hasılatı ve kira bedeli Vakıf menba sularıyla Orman ve zeytinliklerin işletmesi hakkındaki kanunun 3 ncü ve 8 nci maddeleri.
»	23 . 8 . 1940	3913	Vakıf Ormanları işletmesi hasılatı ve kira bedeli Vakıf menba sularıyla Orman ve zeytinliklerin işletmesi hakkındaki kanunun 3 ncü ve 8 nci maddeleri.
Kanun	23 . 7 . 1930		Mütenevvi Varidat İcarat ve mukataatı vakfiyenin tahsili hakkındaki kanunun birinci maddesi.
»	5 . 6 . 1935	2762	Vakıflar Kanununun 16 ve 17 nci maddeleri.
»	20 . 4 . 1936	2950	Vakıf malların taksitle satılması ve kiraya verilmesi hakkındaki kanunun 3 ncü maddesi.
Nizamname	17 . 7 . 1936		Vakıflar nizamnamesinin 58 nci maddesi akar ve toprak satış bedelleri faizi.
Kanun	5 . 6 . 1935	2762	Vakıflar kanununun 13 ncü maddesi.
»	5 . 6 . 1936	2762	Taviz bedelleri faizi Vakıflar kanununun 32 nci maddesi.
»	18 . 3 . 1926	788	Müteferrik hasılat Memurin kanununun 26 nci maddesi.
Nizamname	22 . 4 . 1935		Camî hademesi nizamnamesinin 29 ncü maddesi.
Kanun	4 . 1 . 1934	2554	Evkaf Umum Müdürlüğünün 1927 senesi bütçesinin 5 nci maddesi hükmünü değiştiren kanunun 1 nci maddesi.
»	26 . 5 . 1927	1050	Muhasebe-i Umumiye kanununun 93 ncü maddesi (Vakıf paralar idarelerinin yapacakları ikrazata ait talimatnamenin muaddel 34 ncü maddesinin son fıkrası, köhne eşya ve enkaz bedelleri, mahkûmunbih borçlar faizi, masarifi muhakeme istirdadı, mahlûl tevliyetler muhassasatı, mazbuta meyanına alınan vakıfların mahalli sarfı kalmayan müterakim paraları ve sair müteferrik hasılat.)
»	5 . 6 . 1935	2762	Vakıf paralar faizi Vakıflar kanununun 4 ncü maddesinin (Ç) fıkrası.
Nizamname	17 . 7 . 1936		Vakıflar nizamnamesinin 22 nci maddesi.

D - CETVELİ

Bütçe Kanunu madde : 5

Memuriyetin adı	Sayı	Ücret	Memuriyetin adı	Sayı	Ücret
<i>Merkez hizmetlileri</i>			İnşaat anbar memuru	1	75
Ressam ve Fotoğrafçı	1	250	Çifteler çiftliği memuru	1	80
Dava muakkibi	1	85	İlân ve tebliğ memuru	1	50
Evrak takip memuru	1	70	Akarat müzayede memuru	1	75
Hayrat murakibi	1	100	Akarat ilân ve tebliğ memuru	1	40
Müvezzi	1	65	Vakıf paralar ihbar ve tebliğ memuru	1	50
Vize memuru	1	60	Mahlûlât takip ve tahkik memuru	1	60
Odacı	5	45	Tapudan kayıt ihracına memur	1	50
»	7	40	Mahlûlât takip memuru	3	35
Gece bekçisi	1	45	Kuyut ve vesaiiki atika tasnif memuru	1	90
Daktilo	5	60	İnşaat ve teberrukât anmbar bekçi		
Piyade tahsildarı	2	30	leri	2	30
Defterci	2	45	Levazımı inşaıye sevk memuru	1	60
İkinci vakıf apartman idare memuru	1	60	Levazım sevk memuru	1	50
Elektrikçi	1	130	İmaretler açıcıları	4	30
Hademe	4	40	» hademesi	10	20
Ateşçi	1	100	Müeccelât kuyudu tesisi için kayıt		
Kaloriferci (6 aylık)	1	80	ihracına memur	5	35
Tahsildar ve veznedar muayini	1	75	Dördüncü Vakıfhan idare memuru	1	60
Mücellit	1	65	Hademe	5	30
İşletme idaresi hesap			»	2	20
Tetkik memuru	1	150	Asansörcü	1	40
<i>İller hizmetlileri</i>			Asansör hademesi	4	20
Süvari tahsildarı	4	40	Kaloriferci (6 aylık)	1	90
Piyade tahsildarı	11	35	Ateşçi	1	40
»	16	30	Apartment kapıcıları	10	20
»	112	20	»	4	30
Sermuhafız	3	50	Bekçi	5	20
Suvari muhafaza memuru	8	50	Odacıbaşı (İstanbul)	1	40
»	12	40	Odacı	22	30
Piyade muhafaza memuru	3	40	»	85	20
»	5	30	Umum vakıf helâlar müstahdemleri		
Bahçeler memuru	1	50	senelik [1]	35	4640
Bahçivan	4	50	Mülhak vakıflar kayıt ve tesbit me-		
»	5	30	muru	2	80
Elektrikçi	1	70	»	3	60
Mücellit	1	40	Valide hanı odacıbaşı	1	35
Gece bekçisi	2	30	Han bekçisi	1	20

[1] *Azami 30 lirayı geçmemek üzere aded ve tahsisatı dâhilinde herbirinin ücretinin tayini Genel Müdürlüğe aittir.*

Memuriyetin adı	Sayı	Ücret	Memuriyetin adı	Sayı	Ücret
Valide apartmanı bekçisi	1	20	Bahçıvan	1	40
Muakkip	3	30	Hasta bakıcı ve hizmetliler [1]	100	2475
Daktilo	3	30	Daktilo	1	40
Valide hanı kasa dairesi memuru	1	100	Kaloriferci	1	50
Valide hanı kasa dairesi memuru muavini	1	80	<i>Antalya'da Muratpaşa arazisi</i>		
Yeni Valide hanı hademesi	3	20	Ustabaşı ve aşçı	2	85
» » » »	2	30	Bahçıvan	1	85
Yeni Valide hanı asansörçüsü	1	35	»	2	75
Yeni Valide hanı asansör hademesi	3	20	Çiftçi	1	60
Yeni Valide hanı kalorifercisi (6 aylık)	1	50	Ambareci	2	60
Yeni Valide hanı ateşçisi	1	35	Çalakaçı	2	50
Altınca vakıf han asansörçüsü	1	30	<i>Arşiv</i>		
Altınca vakıf han daimi kalorifercisi	1	25	Tasnif memuru	2	100
Kristal binası daimi kalorifercisi	1	40	Tasnif memuru	1	60
Yeni apartmanlar kapıcısı	2	20	Daktilo	4	60
Kapıcı ve kaloriferci	1	50	»	1	50
Kaloriferci ve asansörçü	2	35	<i>Avukatlar</i>		
» »	2	30	Avukat	2	260
Dava muakkibi	1	100	»	2	140
» »	2	75	»	3	120
Su yolcu	1	20	»	2	100
<i>Guraba Hastahanesi</i>			»	6	85
Depo memuru	1	70	<i>Istanbul kürsi ve cuma vâizleri</i>		
Müracaat memuru	1	75	<i>Maaş</i>		
Laborant	2	75	Vâiz	1	16
»	2	60	»	1	10
Enebi başhemşire	1	110	»	10	9,5
Aşçıbaşı	1	75	»	5	8
»	1	50	_____		

[1] Azamî 40 lirayı geçmemek üzere adet ve tahsisatı dâhilinde bekerinin ücretinin tayini Genel müdürlüğe aittir.

Kaldırılmış tekke ve zaviyeler mensupları

Adı	Maaşı	Ödeneği
Abbas Esen	5	9
Salih Kabadayı	7,50	13,50
Ahmet Oğuzata	5	9
Ahmet Vehaç	5	9
Şükrü Arıkaya	5	9
Salih Ergün	5	9
Abdülfettah	5	9
Ali Muhsin	5	9
Mehmet Fikri	5	9
İbrahim Fahreddin	7,50	13,50
Mehmet İzzet	5	9
Hüsnü	5	9
Celâleddin	10	15
Ali Rıza	5	9
Hakkı Bahşi	5	9
Ahmet Aksoy	5	9
Rahmi Gülman	5	9

TAŞITLAR KADROSU

Aded	Nev'i	Tahsis edilen için mahiyeti	Mübayaa bedeli		
			Miadı	Lira	Mübayaa tarihi
<i>Antalya'da Murat Paşa arazisindeki nakil vasıtaları</i>					
1	Yük arabası	Gübre, fidan ve saire nakli işlerinde	2	155	30 . 7 . 1937
1	Tek yaylı araba	Memur ve işe maddeleri nakli işlerinde	2	135	27 . 8 . 1938
1	Yük arabası	Saman ve gübre nakli işlerinde	2	75	5 . 8 . 1938
2	At	Araba çekme işlerinde	5	190	31 . 7 . 1937
2	At	» » »	5	240	14 . 11 . 1937
1	Bisiklet Adler	Zeytinliklerin kontrolü işlerinde	2	45	13 . 4 . 1938
1	Merkep	Ameleye su nakli işlerinde	5	23	13 . 4 . 1938
1	Motorsiklet sepetli	Sarolea 105182 Vakıf zeytinlikler su kanalı ve arazi kontrolü işlerinde	10	485	15 . 1 . 1938
<i>Vakıf Guraba hastanesinde bulunan nakil vasıtaları</i>					
1	Araba	Cenâze nakli işlerinde	8	140	26 . 4 . 1940
1	»	Su ve sair nakliyat işlerinde	3	175	19 . 3 . 1932
2	At	Araba çekme işlerinde	5	150	21 . 11 . 1935

E - CETVELİ

Bütçe Kanunu madde : 5

(Kadroları masraf tertiplerinden yapılacak hizmetlerin fasıl ve madde numaraları)

B. M. Muhassasatın nev'i

2	3	Geçici hizmetliler ücreti
15	5	Başka genel giderler
16		Arazi, ormanlar ve zeytinlikler genel giderleri
17	1	Vakıf akarlarla kira getirmiyen binalar yapma ve onarma giderleri
	2	Hayrat ve âbideler onarma giderleri

L - CETVELİ

Bütçe Kanunu madde : 7

Memuriyetin adı	Sayı	Ücret	Memuriyetin adı	Sayı	Ücret
<i>MERKEZ</i>			12	İkrazat memuru	1 25
<i>Teftiş Heyeti</i>			12	Muhasebe memuru	1 25
8	Müfettiş	1 50	12	İcra ve takip memuru	1 25
<i>İnşaat Müdürlüğü</i>			13	Kâtip	5 20
11	Ressam ve fotoğrafçı	1 30	14	»	2 15
<i>Muhasebe Müdürlüğü takip ve tetkik bürosu</i>			11	Veznedar	1 30
13	Kâtip	1 20	13	Veznedar muavini ve tahsildar	1 20
<i>Varidat ve tahsilât Müdürlüğü</i>			11	Muhammin	2 30
13	Kâtip	1 20	14	Tahsildar	1 15
<i>Ankara Vakıf Paralar Müdürlüğü</i>			<i>VİLÂYETLER</i>		
5	Müdür	1 80	10	Müdür	1 35
8	Muhasebeci	1 50	11	»	1 30
11	Şef	1 30	13	Memur	3 20
			14	»	17 15
			15	»	4 10
			14	Muhasip, mümeyyiz, başkâtip ve ayniyat muhasibi	2 15
			14	Memur ve kâtip	10 15

R . CETVELİ

Bütçe Kanunu madde : 8

F.	M.	Tahsisatın Nev'i	Hangi hizmetlere sarfedileceği
1	1	Memurlar aylığı	Teşkilât kanunlarına bağlı kadrolarına ve kanunu mahsuslarına göre sarf olunur. Bu kadrolar arasından idare edilen İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğü ile Beyoğlu ve Kadıköy Müdürlükleri muamelâtı umumiyesi itibariyle doğrudan doğruya umumî müdürlüğe merbuttur.
1	4	Kaldırılmış tekke ve zaviyeler mensupları aylık ve olağanüstü ödenekleri	Seddediler tekke ve zaviyeler mensuplarına 1927 mali yılı Umumi Muvazene Kanununun 13 ncu maddesi mucibince tahsis edilmiş olan maaşlar o esaslara göre sarf olunur. Bu maaş sahiplerinden vefat edenlerle umumî, mülhak ve hususi bütçelerden bir vasife alanların maaşları kesilir.
7		Muhtağ ve körlerin aylık ve olağanüstü ödenekleri	Ölen hayrat hademesinin muhtağ erkek çocuklarına tahsis edilecek maaşda bu tertipten sarf olunur. Bu maaşların fevkalâde tahsisatıyla birlikte miktarı (600) kuruşu geçemez, ayda (300) kuruş iradî olanların maaşları kesilir.
8		İntifa hakları suretinde malî olarak tahsis edilecek aylıklar	Vakıfların zaptına mukabil nizamnamesine tevfikân tahsis edilen bu aylıklar yalnız intifa şeklinde sarf olunur. Başkaca zamana tabî değildir.
11		Taşıt giderleri	Güreba Hastahanesiyle Antalya'da Muratpaşa arazisinde kullanılmakta olan nakil vasıtalarının tamir, mübâyaa ve işletme masraflarıyla hayvan yem bedelleri bu tertipten verilir.
15	1	Bîta ve arazi vergisi	Sabıka vergileri de bu tertibe dahildir.
	2	Belediye vergi ve resimleri	Sabıka vergi ve resimleri de bu tertibe dahildir.
	3	Sigorta	Vakıflar Kanunu ile muayyen olan miktardan gayri haricîten şirketlere yapılacak sigorta bedelleri de dahildir.
	4	Tapu ve harç ve giderleri	Kadaströ ve tahrirî ait bilümun masraflarla bu işlerde kullanılacak memur ve müstahdemler ve ehli vukuf harcirah ve yevmiyeleri de bu tertipten verilir.
	5	Başka genel giderler	Vakıf akarlarının temin ve tenvir su bedelleriyle bu işlerin müteferrika tamir ve fotograf ve saire masrafları dahildir.
16		Arazi, ormanlar ve zeytinlikler genel giderleri	Bakımdan gayri amenejman plân ve kroki ve mesaha masrafları, orman resimleri ve bu işlerde kullanılacak memur ve müstahdemlerle amelehin harcirah ve yevmiyeleri de bu tertipten sarf olunur.

F.	M.	Tahsisatın Nev(i)	Hangi hizmetlere sarfedileceği
17	1	Vakıf akarlarla kira getirmeyen binalar yapma ve onarma giderleri	İnşa ve tamire ait alınacak malzeme bedelleri de bu tertipten sarf olunur.
	2	Hayrat ve abideler onarma giderleri	İnşa ve tamire ait alınacak malzeme bedelleri ve istihdam edilecek mimarlarla mütehasşıs ve fen adamlarının ücretleriyle harca ve yevmiyeleri de bu tertipten sarfolunur. Cami bitişinde ve harimdeki gayrimenkullerin bedelleri de bu tertipten ödenir.
20	2	Hayrat döşeme ve öteberi giderleri	Mevlüt, mukabele masrafları da bu tertipten verilir.
21	2	Geri verilecek paralar	Reddiyat mukabili olan bu tertipten, mülhak vakıflara ait olup ta bütçe varidatı meyanında irat kaydedilmiş bulunan ve rüyet edilecek muhasebe neticesinde aidiyeti tahakkuk ederek red olunacak olan paralarla kablelmuhasebe vakfın masrafları için alelhesap şeklinde mütevellilere veya vakıfları namına tenmiye edilmek üzere vakıf paralar müdürlüğüne verilmesi lâzım gelen paralar, doğrudan doğruya vakıfları hesabına yapılacak olan sair tediyeler, herhangi bir sebeple reddi lâzım gelen mahlul muacceleleri, mazbut vakıflar arasına alınan vakıfların alâkadarlarına tahsis edilecek intifa haklarının müterakimleri, fazla ve mükerrer tahsilâta ait paralar ve sular kanununun mucibince belediye ve köy ihtiyar heyetlerine verilmek için tefrik edilmiş su hisseleri bu tertipten verilir.
23		Mahkeme giderleri	Hertürlü mahkeme masraflarından gayri 1263 sayılı kanun mucibince istihdam edilecek avukatların ücretleri de bu tertipten verilir.
26		İnceleme, tercüme, baskı ve eski eserlerin satınalma giderleri	Türk âbidat ve medeniyetine ve tarihine ait eserlerin tetkik, vakfiyelerin tab ve neşri ve teşhir masrafları, satın alınacak resim ve fotoğraf ve malzeme ve muhafazaya mukatazi levazım, tesis ve tesisat bedelleri.
27		İzmir fuarındaki vakıflar pavyonu her türlü giderleri	Pavyonun tesis, idare ve teşhir masrafları ile memur ve istihdam edileceklerin harca ve yevmiyeleri de bu tertipten verilir.
28		Arttırma ve eksiltme ve ihale komisyonları ücret ve giderleri	Arttırma ve eksiltme ve ihale komisyonu hey'etlerinin gayri mavazzaf âzalarının huzur ücreti ile heyetin harca ve yevmiye masrafları bu tertipten verilir.
29		Muhafaza ve fen memurları hayvan yem karşılığı	Talimatnamesi gereğince fen memurlarıyla suvari muhafaza memurlarına verilecek hayvan yem bedeli bu tertipten sarf olunur. Aylığı onbeşer liradır.
33		Hükme bağlı borçlar	Bütçe senelerindeki fasıl ve madde tahsisat bakiyeleri arınılmaksızın hükme bağlanmış olan borçlar buradan verilir.

1944 yılı bütçesinin (E) cetveline giren tertiplerden bu yıl içinde alınan kadrolar

1944 yılı Vakıflar Bütçe Kanununun 5 nci maddesiyle verilen salâhiyete istinaden (E) cetveline dâhil masraf tertiplerinden idare edilen hizmetler için 21 . VII . 944 gün ve 3/1243, 3/1245, 3/1246 ve 16 . VIII . 1944 gün ve 3/1284 sayılı kararname gereğince 1 Haziran 1944 den 31 . V . 1945 tarihine kadar tatbik edilen kadroların müfredatını gösterir cetveldir.

Tatbik edilen kadroya ait masraf tertibinin			Müd-			Fevkalâde			
F.	M.	A d ı	Memuriyetin unvanı	Aded	Beheri Lira	deti Ay	Aslr Lira	zam Lira K.	Yekûn Lira K.
2	3	Muvakkat müstahdemler	Memur vekilleri	9	30	12	3.240	675	3.915
			Kayıt ihracına memur	2	75	12	1.800	352,56	2.152,56
			» »	5	60	12	3.600	713,40	4.313,40
			» »	1	30	12	360	75	435
			Müteferrik müstahdemler						
			Daktilo	3	60	12	2.160	428,04	2.588,04
			»	2	40	12	960	195,60	1.155,60
			Yekûn				12.120	2.439,60	14.559,60
17		Arazi, ormanlar ve zeytinlikler umumî masrafları	Meyva çiftliği müdürü	1	210	12	2.520	278,76	2.798,76
			Ziraat fen memuru	1	120	12	1.440	221,28	1.661,28
			» »	1	100	12	1.200	332,20	1.432,20
			Ambar memuru ve kâtip	1	85	12	1.020	198,72	1.218,72
			Silo memuru	1	85	12	1.020	198,72	1.218,72
			Müteferrik müstahdemler						
			Ustabaşı ve aşıcı	2	85	12	2.040	397,44	2.437,44
			Bahçıvan	1	85	12	1.020	198,72	1.218,72
			»	2	75	12	1.800	352,56	2.152,56
			Çiftçi	1	60	12	720	142,68	862,68
			Arabacı	2	60	12	1.440	285,36	1.725,36
			Çalakaçı	2	50	12	1.200	240,48	1.440,48
			Yekûn				15.420	2.746,92	18.166,92
18	1	Vakıf akarlarla kira getirmeyen binalar inşa ve tamirat masrafları	Yüksek mimar veya yüksek mühendis	2	400	12	9.600	1.039,20	10.639,20
			Ferî memuru	1	170	12	2.040	302,76	2.342,76

Tatbik edilen kadroya ait mas- raf tertibinin					Müd- deti	Fevkalâde			
F. M.	A d ı	Memuriyetin, unvanı	Aded	Beheri Lira	Ay	Aslı Lira	zam Lira K.	Yekûn Lira K.	
Müteferrik müstahdemler									
		Fennî tesisat ve kalo- rifer ustabaşısı	1	250	12	3.000	330,12	3.330,12	
		Tamiratı mütemadiye usta ve nezaretçisi	2	120	12	2.880	442,56	3.322,56	
		» »	3	100	12	3.600	696,60	4.296,60	
		Yekûn				21.120	2.811,24	23.931,24	
18	2	Hayrat ve âbidat ta- mir masrafları	Yüksek mimar veya yüksek mühendis	1	500	12	6.000	639	6.639
		» »	» »	1	400	12	4.800	519,60	5.319,60
		» »	» »	2	300	12	7.200	788,64	7.988,64
		Yekûn				18.000	1.947,24	19.947,24	
25		Arşivin her türlü masrafları	Mütereim	1	85	12	1.020	198,72	1.218,72
			Tasnif memuru	1	75	12	900	176,28	1.076,28
			» »	1	60	12	720	150,12	870,12
Müteferrik müstahdemler									
		Daktilo		4	60	12	2.880	600,48	3.480,48
		»		1	50	12	600	125,04	725,04
		Yekûn				6.120	1.250,64	7.370,64	